

Ministeriet for Grøn Trep
Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
Arsenalvej 55
9800 Hjørring
Att. Projektleder Jacob Kiib

Miljøvurdering og Plan
J.nr. 2024 - 46947
Ref. frjuw
Den 23. april 2025

Afgørelse om, at opførsel af midlertidig indkvartering på Almegårds Kaserne ikke er omfattet af krav om miljøvurdering

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV, tidligere en del af Miljøstyrelsen) har den 3. juli 2024 modtaget jeres ansøgning via Bornholm Regionskommune om opførsel af midlertidig indkvartering på Almegårds Kaserne.

Afgørelse

SGAV har på baggrund af en screening vurderet, at projektet ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt og derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering. Afgørelsen er truffet efter § 21 i miljøvurderingsloven¹.

Afgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal gennemgå en miljøvurderingsproces. Bygherre har ansvar for at indhente eventuelle nødvendige tilladelser og dispensationer for at realisere projektet.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som er beskrevet i ansøgningen og sagens øvrige bilag, og på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, som er gældende på screeningstidspunktet. Hvis projektet ændres, er bygherre forpligtet til at ansøge igen med henblik på at få afgjort, om ændringen er omfattet af krav om miljøvurdering.

Afgørelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, jf. miljøvurderingslovens § 39.

¹ LBK nr. 4 af 03/01/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

1 Sagens oplysninger

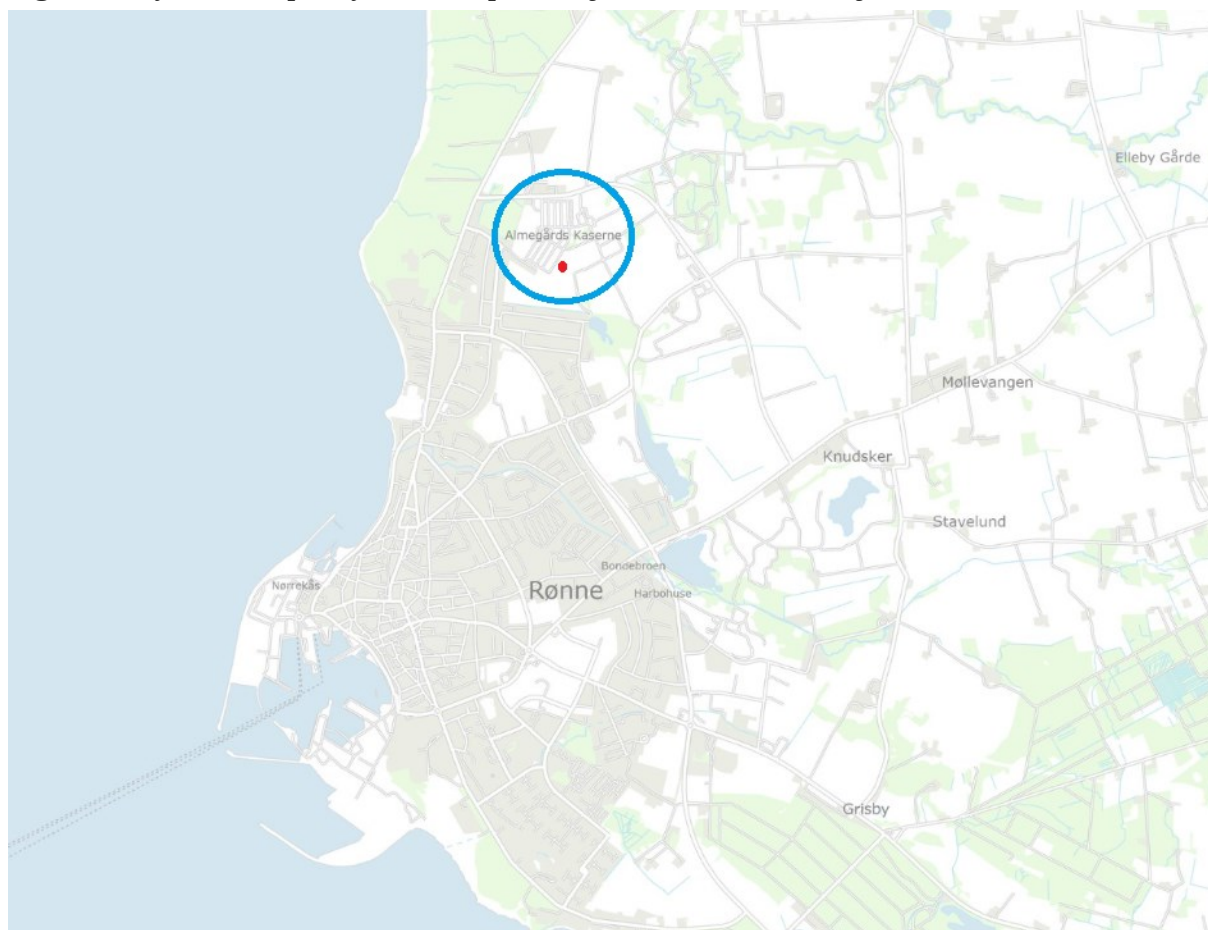
Ansøgningen er indgivet i henhold til § 18 i miljøvurderingsloven. Ansøgningen er fremsendt til SGAV, som varetager kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for det konkrete projekt, jf. § 3, stk. 1, nr. 1 i miljøvurderingsbekendtgørelsen², da staten er bygherre (jf. § 2, nr. 3). Det ansøgte projekt er omfattet af bilag 2, pkt. 10b i miljøvurderingsloven vedr. *Anlægsarbejder i byzoner, herunder opførelse af butikcentre og parkeringsanlæg.*

Bygherre har leveret supplerende oplysninger til sagen i perioden oktober 2024-marts 2025. Sagens dokumenter omfatter bygherres ansøgning (bilag 1), situationsplan for byggeri/anlæg (bilag 2) samt supplerende oplysninger (bilag 3). Herudover et høringsnotat (bilag 4), som indeholder indkomne bemærkninger, som fremsendt under høringen af udkastet til nærværende afgørelse.

2 Projektbeskrivelse

Projektet omhandler etablering af midlertidig indkvartering for forsvarets stampersonel på adressen, Almegårds Kaserne 1, 3700 Rønne, matrikel nr. 30a, Knudsker.

Figur 1. Projektet (rød prik) finder sted på Almegårds kaserne (blå ring)

² BEK nr. 1608 af 09/12/2024 vedr. bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

Projektet opføres på et græsareal i den sydlige del af kasernens bebyggede område. Projektet indeholder overordnet set fem elementer: Et boligbyggeri, et parkeringsareal, en tilkørselsvej, et stisystem og en flytning af et eksisterende perimeterhegn. I det nedenstående beskrives de forskellige elementer.

Figur 2. Oversigt over det areal, hvor der laves boliger og anlæg (gul), byggeplads/opmagasinering (grøn), gammel (orange) og ny (rød) placering af perimeterhegn ved projekts afslutning.

2.1.1 Boligbyggeriet

Der opføres én bygning i to plan med plads til i alt 56 boligenheder. Hver boligenhed har eget bad og toilet. Der etableres herudover fælles køkkenfaciliteter, rengøringsrum samt et centralt teknikrum. Byggeriet vil blive fabrikeret andetsteds og blive rejst som moduler på punktfundamenter af beton. Bygherre oplyser, at det er hensigten, at byggeriet kun skal benyttes i en periode på maksimalt 5 år, hvorefter det fjernes igen. Der skal ikke nedrives eksisterende bebyggelse i forbindelse med projektet. Byggeriet vil måle omtrent 6,8 meter i højden og have et grundareal på 659,4 m² svarende til et etageareal på 1310,8 m². Byggeriets volumen er ca. 4940 m³. Situationsplan for byggeriet fremgår af bilag 2.

2.1.2 Parkeringsanlæg og tilkørselsvej

Der etableres et nyt parkeringsanlæg inkl. en tilkørselsvej, som vil ligge i forlængelse af et allerede eksisterende parkeringsanlæg i området. Det nye anlæg vil optage 750 m² og blive anlagt som græsarmeret område for at tillade lokal nedsivning af regnvand. Tilkørselsvejen anlægges i en bredde på 7 meter og en længde på 65 meter. Bornholm Regionskommune er vejmyndighed, såfremt der kræves tilladelser i forbindelse med etablering af anlægget.

2.1.3 Stiforbindelse, fortov, cykelparkering mv.

Der anlægges stiforbindelser, fortov og adgangsarealer ved trapper med betonfliser. Hertil etableres der også et område på 20 m² til parkering af cykler. Det totale fladeareal for de flisebelagte områder er 135 m².

2.1.4 Flytning af perimeterhegn

For at gøre plads til det nye byggeri parallelforskydes det eksisterende perimeterhegn omkring 8 meter syd. I forbindelse med forskydningen af hegnet vil der blive inddraget et område, der i dag fremstår som hhv. kortklippet græsareal (5m bredt bælte) og græsmark (3m bredt bælte).

2.1.5 Arealanvendelse, overjordiske anlæg og servitutter

Projektområdet ligger inden for Almegård kasernes arealer. Projektet er omfattet af *Lokalplan nr. 62 for Almegårds Kaserne*, og ligger i lokalplanens delområde A, som kan anvendes til offentlige formål med kaserne, uddannelses- og øvelsesplads. Der kan ifølge § 3 stk. 2 etableres bygninger til boliger, undervisningslokaler, kommandocentraler, vagtrum, garager og lignende. Området ligger i byzone. Delområde A har en maksimal bebyggelsesprocent på 20 %. Bygherre oplyser, at bebyggelsesprocenten vil ligge på 18 % efter opførelsen af det nye byggeri.

Foruden boligbyggeri, parkeringspladser, stisystemer etc., vil der blive etableret en varmepumpe til byggeriet. Stikledninger til kloakering, vand, strøm med videre vil blive tilsluttet den eksisterende infrastruktur på kasernen og blive ført i terræn. El-stikledninger vil typisk blive lagt 0,6-0,8 meter dybt og spildevandsledninger ca. 0,8 meter dybt med fald mod tilslutningsbrønde ned til en dybde af ca. 1,5 meter under terræn. Vandstikledninger vil ligge 1,2 meter under terræn.

Bornholms Regionskommune har i forbindelse med høring af udkastet til nærværende afgørelse oplyst, at det er besluttet, at der skal udarbejdes en ny lokalplan for kaserneområdet. Planen skal muliggøre en udvidelse af kasernen og inddrage yderligere arealer i byzone. Der foreligger per dags dato ikke et godkendt forslag til lokalplan. SGAV vurderer, at det ikke har konsekvenser for de vurderinger, der fremgår af nærværende afgørelse.

2.1.6 Beplantning

I dag fremstår størstedelen arealet, som der skal bygges på, som en regulær græsplæne med sparsom vegetation. Der er to mindre klynger med løvfældende buskads på området, en række relativt nyplantede træ-stiklinger samt et enkelt birketræ. Disse skal fjernes for at gøre plads til de nye anlæg. Langs det eksisterende perimeterhegn er der en 5 meters buffer, som er holdt som græsplæne for at muliggøre vagtrundering. Op til dette areal er der græsmark.

2.2 Midlertidige køreveje, arbejdsarealer og depotpladser

Området mellem grusvejen og der, hvor der skal etableres byggeri og anlæg, vil fungere som byggeplads (se figur 2). Bygherre oplyser, at der opsættes en mandskabsvogn til håndværkerne i forbindelse med anlægsarbejdet. Det forventes, at der dagligt vil være ca. 10 personer på byggepladsen.

2.2.1 Trafik- og adgangsforhold

Adgang til kasernen vil foregå via Almegårdsvej. Adgang til byggepladsen vil ske via vejen, Almegårds Kaserne, samt øvrige interne veje på kasernens areal. Sidstnævnte veje er udbygget i forbindelse med,

at der skal etableres nye garageanlæg på kasernen som en del af det såkaldte MHMM-projekt, som foregår parallelt med nærværende projekt.³ Til gravearbejde mv. benyttes gravemaskiner samt traktor og lastbiler med vogne til transport af muld, jord, grus og skærver. Der benyttes sættevogne til transport af modulbyggeriet.

Figur 3. Trafik og adgangsforhold. Kørsel til byggepladsen foregår via Almegårdsvej fra øst. Rute angivet med orange streg.

Selve byggeriet består af 30 moduler, som bringes til byggepladsen på sættevogne, hvilket svarer til 30 transporter.⁴ Hertil benyttes der en kranbil, som kører til og fra området én enkel gang i forbindelse med opførsel af byggeriet. Gravemaskine og traktor kører også til og fra projektområdet én gang i forbindelse med anlægsfasen. I forbindelse med anlægsfasen skal der transporteres både muld, jord, skærver, og grus svarende til 29 transporter med lastbil. Bygherre estimerer, at der til transport af affald vil være 2 transporter med lastvogn.

Således vil projektet i anlægsfasen alt i alt medføre 64 transporter til fragt af modulbyggeri, materialer og affald. Hertil påregnes der trafik fra mindre køretøjer i anlægsfasen.

Der projekteres med samme antal kørsler med sættevogne for at få byggeriet fjernet fra området (30 transporter). Bygherre oplyser, at stikledninger, betonfundamenter og flisebelægning vil blive gravet op og transporteret væk fra pladsen enten til genbrug eller bortskaffelse. Bygherre estimerer, at dette vil

³ Modernisering af Hærens Mandskabs- og Materiefaciliteter (forkortet MHMM) pågår på Almegård kaserne og består bl.a. af opførsel af et nyt garageanlæg. Dette byggeprojekt er tidligere blevet behandlet af Miljøstyrelsen, [som i 2023 traf afgørelse om at projektet ikke var omfattet af krav om miljøvurdering jf. § 21 i Miljøvurderingsloven](#)

⁴ Én transport = én tur frem og én tilbage.

genere tre transporter med lastvogn. Opbygningen under fliserne i form af grus, skærver og stabilgrus forventes optaget og genbrugt andetsteds. Bygherrer estimerer, at dette maksimalt vil genere to transporter med lastvogn. Kørsel med kranbil udgør én transport. Parkeringsanlæg vil ikke blive fjernet, og der vil derfor ikke blive genereret trafik for at fjerne dette. Der er ikke planer for, at der skal bortkøres jord i forbindelse med demonteringsfasen. Således vil projektet i demonteringsfasen alt i alt medføre 36 transporter til fragt af modulbyggeri, materialer og affald.

3 Tidsplan og varighed af anlægsarbejdet

Anlægsfasen vil blive gennemført i to faser over en periode på i alt 11 uger.

Første fase er estimeret til at vare 5 uger og vil bestå af:

- Klargøring af byggefelt ved forberedende arbejder som flytning af hegn, opmåling af bygninger, veje, stier samt ledninger i terræn.
- Anlægsarbejder som udgravning og lægning af ledninger i terræn, afgravninger til byggefelter og veje, p-anlæg stier mv.
- Etablering af 64 punktfundamenter i beton.
- Anlæg af veje, p-pladser og stier.

Anden fase er estimeret til at vare 6 uger og vil bestå af:

- Montering af moduler (ca. 3 uger).
- Aptering – færdigmontering, beklædning, indretning, installationer m.v. i bygninger samt tilslutninger til stikledninger mv. (ca. 2 uger).
- Færdiggørelser af arealer omkring bygninger og befæstelser samt permanent sikkerhedshegn m.v. (ca. 1 uge).

Bygherre oplyser, at arbejdet udføres inden for normal arbejdstid, som defineret i *Forskrift for visse miljøforhold ved midlertidige bygge- og anlægsarbejder i Bornholms Regionskommune*⁵, dvs. hverdage mellem 07.00-19.00 og lørdage kl. 08.00-17.00.

Demonteringen af byggeriet samt oprydning og reetablering af området er estimeret til at tage op til 3 uger.

4 SGAVs vurdering

SGAV har på baggrund af ansøgningsmaterialet vurderet, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor ikke kræver udarbejdelse af en miljøvurdering. Dette er uddybet og begrundet nedenfor.

5 Målsatte vandforekomster

Projektets påvirkninger på alle direkte og nedstrøms berørte vandområder kan potentielt medføre tilstandsændringer eller forhindre målopfyldelse for det enkelte målsatte vandområde, jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen.

⁵ <https://brk.dk> - Forskrift for visse miljøforhold ved midlertidige bygge- og anlægsarbejder i Bornholms Regionskommune

Ministeriet for Grøn Trepert har d. 20. december 2024 sendt udkast til genbesøg af vandplanområderne 2021-2027 (VP3) i høring, med frist for at indgive høringssvar d. 20. juni 2025. Det er forsat vandområdeplanerne 2021-2027 (VP3), som er gældende på området, men den nyeste viden fra genbesøget inddrages i nærværende afgørelse.

5.1 Aktiviteter der kan påvirke vandforekomster

Potentielle påvirkninger fra projektet, der direkte eller indirekte kan påvirke målsatte vandforekomster i eller nær projektområdet, er udledning af overfladevand og spildevand samt nedsivning af overfladevand fra befæstede områder. Ikke alle disse aktiviteter kan medføre påvirkninger på alle vandforekomster. De potentielle påvirkninger, der er relevante for vurderingen af den enkelte vandforekomst, inddrages i relevante afsnit.

5.2 Grundvandsforekomster

Grundvandsmagasinerne opdeles i tre typer; terrænnære, regionale og dybe. Alle grundvandsforekomster er målsat til god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand. Projektområdet krydser én grundvandsforekomst. Den aktuelle tilstand for grundvandsforekomsten fremgår af Tabel 1, mens tilstanden jf. de genbesøgte vandplaner fremgår af Tabel 2.

Tabel 1. Oversigt over de grundvandsforekomster, som projektområdet krydser, og deres aktuelle tilstande jf. de gældende vandplaner.

Navn (ID)	Typologi	Kvantitativ tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfyldelse)
dkmb_1795_uu	Regional	God	God

Tabel 2. Oversigt over de grundvandsforekomster, som projektområdet krydser, og deres tilstande jf. de genbesøgte vandplaner.

Navn (ID)	Typologi	Kvantitativ tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfyldelse)
dkmb_1795_uu	Regional	God	God

Bygherre oplyser, at der i forbindelse med udarbejdelse af geotekniske undersøgelser er udført 4 geotekniske borer til en dybde af 2,5 meter under terrænniveau. Der blev ikke konstateret vand i forbindelse med borerne. Der blev indsat pejlerør i en boring, som ved efterfølgende besigtigelser stadig var tørt. Bygherre vurderer derfor, at grundvandsspejl ligger dybere end 2,5 meter i området, og at der ikke er behov for permanent eller midlertidig grundvandssænkning i forbindelse med projektet. Som følge heraf, skal der ikke oppumpes og udledes grundvand i forbindelse med projektet.

På områdets ikke-befæstede arealer nedsiver regnvand lokalt i alle projektets faser. SGAV er via tidligere screening på kaserneområdet⁶ gjort opmærksom på, at der fra regnvandsbassinet i kasernens sydvestlige hjørne også vil ske en mindre nedsivning til grundvandsforekomsten. SGAV vurderer, at eventuelle små mængder af miljøskadelige stoffer indeholdt i overfladevand, som nedsiver som følge af nærværende projekt, ikke vil være af så høje koncentrationer, at det kan medføre en væsentlig påvirkning af

⁶ [Afgørelse om at byggeprojekt mv samt overflade- og spildevandshåndtering på Almegårds Kaserne ikke er omfattet af krav om miljøvurdering - Miljøstyrelsen \(mst.dk\)](#)

grundvandsforekomsten. På det foreliggende grundlag vurderer SGAV, at projektet ikke hindrer målopfyldelse eller medfører risiko for at forringe eksisterende grundvandstilstande hverken kemisk eller kvantitativt.

5.3 Målsatte kystvande

Nærmeste målsatte kystvand er Østersøen, Bornholm (vandområde ID: 56), omtrent 1100 meter fra projektområdet. Kystvandet er målsat til god samlet økologisk tilstand og god kemisk tilstand, mens tilstanden i de gældende og genbesøgte vandområdeplaner er ringe økologisk tilstand og ikke-god kemisk tilstand. Årsagen til manglende målopfyldelse ift. den kemiske tilstand jf. gældende vandplaner er et for højt indhold af cadmium og bly og i de genbesøgte planer er det på grund af et for højt indhold af cadmium. Tilstanden af de øvrige kvalitetselementer fremgår af tabel 3 og 4.

Tabel 3. Oversigt over kvalitetselementernes tilstand for kystvandet Bornholm, Østersøen jf. de gældende vandplaner. NSS står for nationalt specifikke stoffer. Vandets klarhed og iltindhold er ”ikke-anvendelig”, da der ikke foreligger tilstrækkelige data for de biologiske kvalitetselementer.

Navn (DK ID)	Alger	Rodfæstede planter	Bunddyr	Iltforhold	Vandets klarhed	NSS	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfyldelse)
Bornholm, Østersøen (56)	Ringe	Ringe	God	Ikke anvendelig		God	Ringe	Ikke-god (cadmium, bly)

Tabel 4. Oversigt over kvalitetselementernes tilstand for kystvandet Bornholm, Østersøen jf. de genbesøgte vandplaner. NSS står for nationalt specifikke stoffer. Vandets klarhed og iltindhold er ”ikke-anvendelig”, da der ikke foreligger tilstrækkelige data for de biologiske kvalitetselementer.

Navn (DK ID)	Alger	Rodfæstede planter	Bunddyr	Iltforhold	Vandets klarhed	NSS	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfyldelse)
Bornholm, Østersøen (56)	Moderat	Ringe	God	Ikke anvendelig		Ikke-god	Ringe	Ikke-god (cadmium)

Projektområdet er ikke hydrologisk forbundet med kystvandet, og der vil som en del af projektet ikke udføres anlægsarbejder i nærheden af kystvandet. Den eneste mulige påvirkning på det målsatte kystvand er derfor via udledning af spildevand og overfladevand fra projektområdet i hhv. anlægs-, demonterings- og driftsfasen. Der sker i ingen af projektets faser en direkte udledning af spildevand til kystvandet. Spildevandet fra det nye byggeri vil blive koblet op på kasernens eksisterende systemer og ledes via offentligt kloaksystem til Rønne renseanlæg, inden det udledes til havet. Derfor er vurderingerne for påvirkningen af spildevand på kystvandet indeholdt i renseanlæggets udledningstilladelse, og SGAV vurderer, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning. Håndtering af overfladevand vil foregå ved at tilslutte projektområdet til kasernens eksisterende system for regnvandshåndtering samt ved nedsivning. Ved de eksisterende forhold ledes tagvand til almindelige vejbrønde med sandfang og derefter videre til et regnvandsbassin i kasernes sydvestlige hjørne. Fra regnvandsbassinet ledes vandet til den offentlige regnvandsledning, som leder videre til kystvandet. Da regnvandet ledes til offentlig regnvandsledning, er vurderingerne for påvirkningen af regnvand på målsatte kystvand indeholdt i kommunens udledningstilladelse. SGAV vurderer derfor, at udledning af regnvand ikke vil have en væsentlig påvirkning på kystvandet.

5.4 Søer

Den nærmeste målsatte sø, Kaolingraven (vandområde ID: 942), er placeret ca. 970 m sydøst for projektområdet. Søen er i ukendt økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand ifølge både gældende vandområdeplaner (2021-2027) og de genbesøgte vandområdeplaner. Der vil ikke være nogen direkte fysiske påvirkninger af Kaolingraven eller andre målsatte søer som følge af projektet. SGAV vurderer på baggrund af anlægsarbejdets karakter, afstanden til vandområdet, samt at der ikke er hydrologisk forbindelse fra projektet til søen, at projektet ikke påvirker Kaolingraven, herunder at projektet hverken forringer den aktuelle tilstand eller hindrer målopfyldelsen for søen jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen.

5.5 Vandløb

Nærmeste målsatte vandløb er Blykobbe Å (ID 238) og Byå (ID 8207), som er helholdvist cirka 1300 meter nord og 1300 meter syd for projektområdet. Begge er målsat til god samlet økologisk tilstand og god kemisk tilstand.

Begge er i god økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand ifølge gældende vandområdeplaner (2021-2027) og moderat økologisk tilstand og god kemisk tilstand for Blykobbe å og moderat tilstand og god kemisk tilstand for Byå jf. de genbesøgte vandområdeplaner. Der er fra projektområdet ikke hydrologisk forbindelse til hverken Blykobbe Å, Byå eller andre målsatte vandløb. Regnvand, der falder på parkeringsarealet og på og omkring stisystemerne, nedsiver lokalt og ledes derfor ikke ud til målsatte vandløb. Tagvand ledes til et regnvandsbassin i kasernes sydvestlige hjørne. Fra regnvandsbassinet ledes vandet til den offentlige regnvandsledning, som leder videre til kystvandet. Små mængder af dette regnvand nedsiver ligeledes herfra til grundvandet.

På baggrund af projektets afstand til målsatte vandløb, og at der ikke eksisterer en direkte hydrologisk forbindelse til disse, samt at regnvand fra tagfladerne ledes til regnvandsbassin og eksisterende regnvandsledninger, vurderer SGAV, at projektet hverken i anlægs-, drifts- eller demonteringsfasen vil medføre ændringer i tilstandsklassen for målsatte vandløbs kvalitetselementer eller er til hinder for målopfyldelsen om god økologisk tilstand og god kemisk tilstand i vandløbene.

5.6 Samlet vurdering af målsatte vandforekomster

SGAV vurderer på baggrund af ovenstående afsnit om målsatte vandforekomster, at projektet hverken i anlægs-, demonterings- eller driftsfasen vil medføre påvirkninger, der kan forringe den aktuelle tilstand

eller forhindre målopfyldelse for de berørte målsatte vandforekomster, jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen.

6 Havstrategi

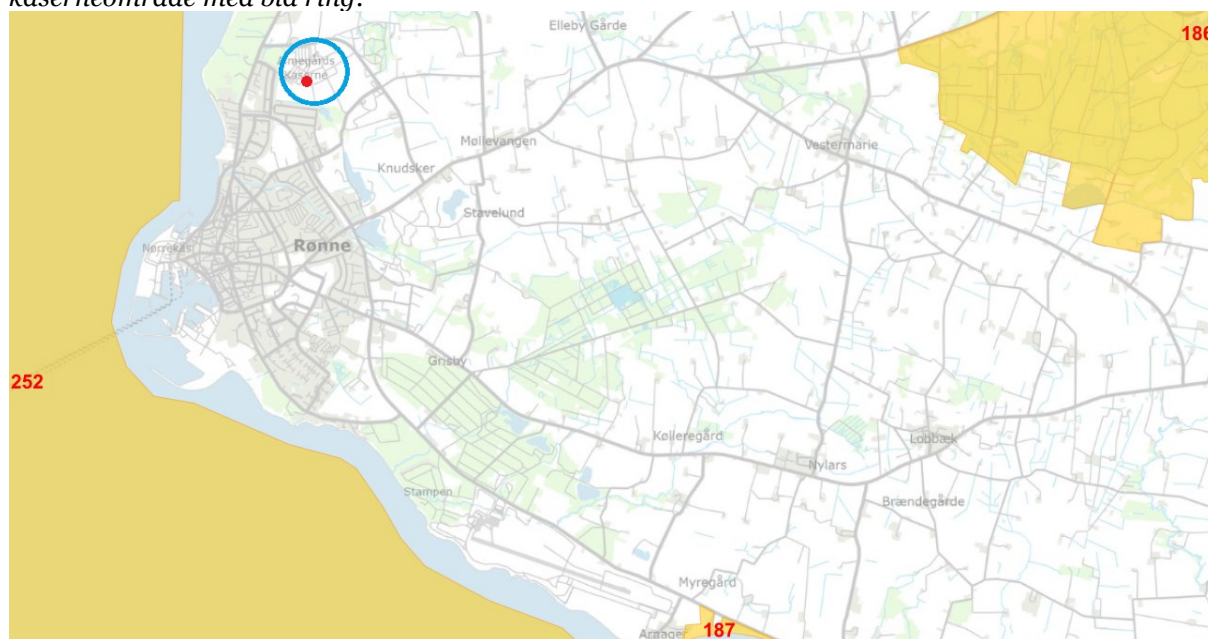
Grundet projektets karakter og da projektet ikke vurderes at kunne medføre påvirkninger på kystvandet (afsnit 5.3), vurderer SGAV, at der ikke vil kunne ske en påvirkning af havområdet Østersøen. Der vurderes ligeledes ikke at ske nogen påvirkning af de 11 deskriptorer i Danmarks Havstrategi II. Det er derfor SGAVs vurdering, at en gennemførsel af projektet ikke hindrer god miljøtilstand i havets økosystemer, jf. lov om havstrategi.⁷ På det foreliggende grundlag er det SGAVs vurdering, at projektet hverken i anlægs-, demonterings- eller driftsfasen medfører væsentlige påvirkninger på de enkelte deskriptorer i havstrategien, og dermed heller ikke hindrer god miljøtilstand i havets økosystemer.

7 Væsentlighedsvurdering af Natura 2000

Hvert Natura-2000 område indeholder ét eller flere habitatområder og i nogle tilfælde også ét eller flere fuglebeskyttelsesområder. For hvert habitatområde eller fugleområde gælder et udpegningsgrundlag, som rummer væsentlige forekomster af arter og/eller naturtyper, der er omfattet af naturdirektiverne. Alle habitatområder har til formål at beskytte og genoprette en gunstig bevaringsstatus for bestemte naturtyper og arter af dyr og planter, mens fuglebeskyttelsesområderne har til formål at beskytte bestemte fuglearter, der eksempelvis er følsomme over for ændringer af levesteder. Projektet er ikke placeret i et Natura-2000 område, men der ligger tre områder i relativ nærhed til projektområdet, hhv.:

- N252 (1.2km fra projektområdet)
- N186 (7.5 km fra projektområdet)
- N187 (8.1 km fra projektområdet)

Figur 4. Oversigt over nærmeste Natura-2000 områder. Projektområde markeret med rød prik og kaserneområde med blå ring.

⁷ LBK nr. 1161 af 25/11/2019 vedr. bekendtgørelse af lov om havstrategi.

Natura-2000 område N252

N252 (Adler Grund og Rønne Banke) ligger på havet ca. 1.2 km fra projektområdet. N252 indeholder habitatområderne H211, H212, H261 samt fuglebeskyttelsesområdet, F129. De tre habitatområder er marine, og kan ikke påvirkes direkte som følge af projektet, da projektet foregår på land, og da der ikke er anlægsaktiviteter i nærheden af områderne eller direkte hydrologisk forbindelse fra projektområdet til N252. Den eneste mulige påvirkning på det marine miljø er via udledninger. Spildevandet fra det nye byggeri vil blive koblet op på kasernens eksisterende systemer og ledes via offentlig kloak til Rønne renseanlæg, inden det udledes til havet. Derfor er vurderingerne for påvirkningen af spildevand på kystvandet indeholdt i renseanlæggets udledningstilladelse. Da regnvandet ledes til offentlig regnvandsledning, er vurderingerne for påvirkningen af regnvand på målsatte kystvand indeholdt i kommunens udledningstilladelse. En påvirkning på habitatområdet som følge af udledninger fra projektområdet kan derfor afvises.

Fuglebeskyttelsesområdet, F129, har én fugl på udpegningsgrundlaget, Havlit. Havlitten yngler nord på i de arktiske områder, og der findes ikke ynglende individer i Danmark. Som vintergæst er den meget almindelig. I vinterhalvåret kan den ses langt ude på havet i de danske farvande. Den eneste mulige påvirkning på havlit er støj i anlægs- og demonteringsfasen. Støjkilderne er placeret i en afstand af mindst 1,2 km fra fuglebeskyttelsesområdet. SGAV vurderer, at støjen ikke vil kunne medføre en væsentlig påvirkning på havlit, da støjen ikke vurderes at kunne registreres ude på havet, hvor arten normalt opholder sig. SGAV vurderer derfor, at projektet ikke kan medføre en påvirkning på udpegningsgrundlaget for N252 eller være til hinder for opnåelse af bevaringsmålsætningen for N252, hvorfor det ikke beskrives yderligere i nærværende screening.

Natura2000-område N187

N187 (Kystskrænter ved Arnager bugt) ligger ved Arnager ca. 8.1 km fra projektområdet. N187 indeholder habitatområdet, H163. Udpegningsgrundlaget for habitatområde H163 omfatter 5 naturtyper, hhv. strandvold med flerårige planter (1220), kystklint/klippe (1230), tørt kalksandsoverdrev (6120), kalkoverdrev (6210) og surt overdrev (6230). Der er ingen arter på udpegningsgrundlaget. Projektets etablering og drift indebærer udelukkende aktiviteter, der vil have påvirkning af lokal karakter. Der er ingen hydrologiske forbindelser mellem projektområdet og H163. SGAV bemærker, at da spildevand og overfladevand, der ikke nedsiver, ledes til godkendte kloaksystemer, er påvirkningen herfra allerede vurderet og håndteret. Grundet anlægsarbejdernes karakter, at afstanden mellem habitatområdet og projektet er ca. 8.1 km, og hverken har direkte eller hydrologisk forbindelse, vurderer SGAV, at det kan udelukkes, at projektet kan påvirke naturtyperne i habitatområdet. SGAV vurderer derfor, at projektet ikke kan medføre en påvirkning på udpegningsgrundlaget for N187, eller være til hinder for opnåelse af bevaringsmålsætningen for N187, hvorfor det ikke beskrives yderligere i nærværende screening.

7.1 N186 - Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne

Natura 2000-område N186 ligger ca. 7,5 km fra projektområdet. Dette Natura-2000 område indeholder:

- Habitatområdet **H162** (Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne)
- Fuglebeskyttelsesområdet **F80** (Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne).

Udpegningsgrundlaget for H162 indeholder 22 naturtyper og 5 arter (se tabel 7).

Udpegningsgrundlaget for F80 indeholder 10 arter (se tabel 8).

Tabel 7. H162.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 162		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Hængesæk (7140)	Avneknippemose* (7210)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Indlandsklippe (8220)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Vinteregeskov (9170)	Stilkeke-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Bred vandkalv (1081)	Lys skivevandkalv (1082)
	Stor vandsalamander (1166)	Bechsteins Flagermus (1323)
	Damflagermus (1318)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Kalkoverdrev (6210) og damflagermus er ikke til stede i habitatområde H162. De nævnte naturtyper og arter gennemgås derfor ikke yderligere.

Tabel 8. F80.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 80		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rød glente (Y)
	Rørhøg (Y)	Hvæpsevåge (Y)
	Engsnarre (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Trane (Y)	Perleugle (Y)
	Sortspætte (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

7.1.1 Påvirkninger på udpegningsgrundlaget for H162

Der udføres ikke anlægsarbejder i Natura 2000-området, hvorfor der ingen direkte påvirkning er af habitatarter eller habitatnatur inden for habitatområde H162 i hverken anlægsfasen, demonteringsfasen eller driftsfasen.

7.1.2 Påvirkninger på habitatnaturtyper

Der er 22 naturtyper inden for habitatområdet, heraf er surt overdrev (6230), skovbevokset tørvemose (91D0), kalkoverdrev (6210), elle- og askeskov (91E0) og avneknippemose (7230) prioriterede naturtyper. Der vil ikke foregå nogen fysiske anlægsarbejder inden for habitatområdet, og derfor påvirker projektet ikke de terrestriske naturtyper.

Projektets etablering og drift indebærer udelukkende aktiviteter, der vil have påvirkning af lokal karakter. Der er ingen hydrologiske forbindelser mellem projektområdet og H162. SGAV bemærker, at da

spildevand og overfladevand, der ikke nedsiver, ledes til offentlige kloaksystemer, er påvirkningen herfra allerede vurderet og håndteret. Grundet anlægsarbejdernes karakter, at afstanden mellem habitatområdet og projektet er ca. 7.5 km, og hverken har direkte eller indirekte hydrologisk forbindelse, vurderer SGAV, at det kan udelukkes, at projektet kan påvirke naturtyperne i habitatområdet.

7.1.3 Påvirkninger på habitatarter

Der er 5 arter på udpegningsgrundlaget: Bred vandkalv (1081), stor vandsalamander (1166), lys skivevandkalv (1062), damflagermus (1312) samt bechsteins flagermus (1323). Da projektområdet er 7.5 km fra habitatområdet, som ikke berøres direkte fysisk af projektet, og da der ikke er hydrologisk forbindelse mellem projektområdet og habitatområdet, er den eneste mulige påvirkning forstyrrelse eller beskadigelse af yngle- og rasteområder for habitatarterne uden for H162.

7.1.3.1 Stor vandsalamander

Stor vandsalamander lever primært i mindre, solbeskinnede, rene vandhuller med god plantevækst. Vandhuller med stor vandsalamander ligger oftest i nærheden af skove eller andre områder med egnede skjul, f.eks. krat og haver. Spredningsevnen for stor vandsalamander er typisk op til 400-500m og sjældent op til 1000 m. Individer fra H162 vil derfor ikke sprede sig til projektområdet, da det er 7.5 km væk. Grundet den store afstand og anlægsarbejdets karakter, sker der ikke en påvirkning af levesteder eller individer i eller omkring H162. Projektet er ikke til hinder for bevaringsmålsætningerne for N186 og en påvirkning på arten kan udelukkes.

7.1.3.2 Bred vandkalv

Bred vandkalv findes i søer med rent vand, der er klart eller brunt (humusfarvet). Det er især skovsøer, men den kan også findes i tørvegrave, i moser eller i grus- eller brunkulsgrove, der nu er fyldt med vand. Bred vandkalv er en god flyver, hvilket fund af arten langt fra kendte levesteder viser. Det vil sige at den har potentiale til at blive mere udbredt. Derfor er det formentlig mere mangel på egnede levesteder end artens spredningsevne, der begrænser dens udbredelse. Arten vil i princippet kunne søge til § 3-søen, som ligger 50 m øst for projektområdet. I forbindelse med nærværende projekt vil der ikke ske påvirkning af denne sø eller andre vådområder eller søer. Der vil således ikke ske en påvirkning af potentielt set egnede levesteder for bred vandkalv, hverken i eller uden for H162. Projektet er ikke til hinder for bevaringsmålsætningerne for N186 og en påvirkning på arten kan udelukkes.

7.1.3.3 Lys skivekalv

Lys skivevandkalv er en akvatisk bille, der lever i næringsfattige vandhuller og søer med stillestående vand. Lys skivevandkalv har en begrænset spredning på trods af, at den fysisk er i stand til at flyve langt. Undersøgelser indikerer, at årsagen til artens begrænsede spredning er, at den hovedsagelig flyver i stressede situationer umiddelbart efter klækning. Derfor er det en fordel for arter med begrænset spredningsevne, at de damme og moser, de kan sprede sig til, ligger i grupper med maksimalt 1 km's afstand i mellem. Arten vil i princippet kunne søge til § 3-søen, som ligger 50 m øst for projektområdet. I forbindelse med nærværende projekt vil der ikke ske påvirkning af denne sø eller andre vådområder eller søer. Der vil således ikke ske en påvirkning af potentielt set egnede levesteder for lys skivekalv, hverken i eller uden for H162. Projektet er ikke til hinder for bevaringsmålsætningerne for N186 og en påvirkning på arten kan udelukkes.

7.1.3.4 Flagermus

Flagermus er generelt truet af nedrivning af ældre bygninger og fældning af gamle hule træer, idet de danske flagermusarter primært yngler i bygninger og træer med hulheder. Tilstedeværelsen af flagermus bestemmes i høj grad af fourageringsmulighederne i området og afhænger desuden af flagermusarten.

Flagermus lever primært af insekter, som, afhængig af flagermusarten, enten jages flyvende eller fanges på blade eller husmure. Flagermus gør ofte brug af eksisterende læhegn og mindre skovarealer som ledelinjer mellem yngle- og rasteområderne. Flagermus er aktive i skumrings- og nattetimerne.

Der fjernes ikke bygninger og der fældes ikke træer, buske eller lignende inden for eller i nærhed til H162 i forbindelse med nærværende projekt. Grundet den store afstand vil der ikke være anlægsaktiviteter, som påvirker habitatområdet som følge af projektet.

I anlægs- og demonteringsfasen vil projektet medføre støj fra almindelige entreprenørmaskiner i umiddelbar nærhed til kasernen. Flagermus på udpegningsgrundlaget for H162 vil potentielt kunne fouragere eller opholde sig i nærheden af projektområdet, men vil grundet deres mobilitet også kunne fortrække i anlægsperiodernes varighed, skulle arterne blive forstyrret, hvorefter de igen kan benytte området som under nuværende forhold. I forbindelse med anlægsprojektet fældes der ikke buske, træer eller levende hegn i projektområdet, som vurderes at have betydning for flagermus.

Da der i forbindelse med projektet ikke fældes egnede træer, fjernes levende hegn eller andre landskabelige ledelinjer, nedrives bygninger eller fjernes fourageringssteder for flagermus, vurderer SGAV, at projektet ikke er til hinder for bevaringsmålsætningerne for N186 og en væsentlig påvirkning på dam-flagermus og bechsteins flagermus kan udelukkes.

7.1.3.5 Samlet vurdering for påvirkning på habitatarter

Da der ikke sker aktivitet eller fysisk påvirkning i eller i nærheden af H162, kan projektet kun påvirke habitatarter uden for habitatområdet. Der vil i forbindelse med projektet ikke ske forstyrrelser eller beskadigelser af levesteder, som vil kunne benyttes af bred vandkalv og lys skivekalv. Projektet er for langt fra H162, til at individer af vandsalamender herfra kan søge til området, og den eneste mulige påvirkning af flagermus vil være midlertidige forstyrrelser i form af støj og øget aktivitet i anlægsfase og demonteringsfase. På baggrund heraf vurderer SGAV, at væsentlige påvirkninger på habitatarter, som er på udpegningsgrundlaget for N186, kan udelukkes.

7.2 Påvirkninger på udpegningsgrundlaget for F80

Da projektområdet er 7.5 km fra fuglebeskyttelsesområdet, som ikke berøres direkte fysisk af projektet, og da der ikke er hydrologisk forbindelse mellem projektområdet og fuglebeskyttelsesområdet, er den eneste mulige påvirkning forstyrrelse eller beskadigelse af yngle- og rasteområder for fugle uden for F80.

Der er 10 arter fugle på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet, F80: Rørdrum, rørhøg, trane, sortspætte, rød glente, hvepsevåge, plettet rørvagtel, perleugle, rødrygget tornskade samt engsnarre (se tabel 8). Dele af området kan potentielt være egnet for engsnarre. Projektområdet egner sig ikke som yngle- eller rasteområde for de øvrige arter, da området ikke indeholder træer eller er vådområder. Disse arter vil derfor ikke blive yderligere beskrevet i det følgende. Rovfuglene rørhøg, rød glente og hvesevåge kan potentielt fouragere inden for projektområdet, men grundet deres høje mobilitet vil de kunne søge føde andetsteds, på områder af samme eller bedre kvalitet, såfremt der i området vil være forstyrrelser som følge af øget aktivitet i anlægsfasen og demonteringsfasen. En væsentlig påvirkning på disse arter kan derfor udelukkes.

7.2.1.1 Engsnarre

I Danmark er engsnarre en sjælden ynglefugl og en sjælden til fåtallig trækgæst. Engsnarre yngler i Danmark på fugtige enge med relativ høj græsvegetation uden træer og buske, og i flere tilfælde registreres arten også i kornmarker, men der er dog næppe tale om yngleforekomst på landbrugsarealerne. Græsmarken uden for perimeterhegnet er det eneste areal inden for projektområdet, som potentielt kan være

attraktivt for engsnarre. Der er ifølge arter.dk ikke registreret engsnarre her eller i nærheden heraf. Området er i øvrigt præget af betydelig menneskelig aktivitet grundet dets nærhed til beboelse, øvelsesplads og forekomst af daglig vagtrundering og øvrige aktiviteter på kasernen. Ydermere fremstår store dele af områderne uden for perimeterhegnet også som græsmark, hvorfor disse områder kan benyttes som alternativ til det areal, der inddrages som en del af projektet. Engsnarre kan derfor fouragere på andre arealer af samme eller bedre kvalitet både i anlægs-, drifts- og demonteringsfasen. SGAV vurderer derfor, at der ikke er risiko for at skade bevaringsmålsætningerne for engsnarre i fuglebeskyttelsesområdet, og en væsentlig påvirkning af arten kan derfor udelukkes.

7.2.2 Samlet vurdering af påvirkninger på fuglebeskyttelsesområdet

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet hverken i anlægsfasen, demonteringsfasen eller driftsfasen medfører væsentlige påvirkninger på udpegningsarterne for F80 eller deres raste-, fouragerings- og yngleområder.

7.2.3 Samlet vurdering for N186

Projektet medfører ingen væsentlige støjemissioner, og der er ikke hydrologisk forbindelse mellem projektområdet og N186. Der sker ingen fysisk aktivitet i N186 som følge af projektet, og der sker ingen udledning til området. Uden for N186 medfører projektet ligeledes ingen beskadigelse af yngle- eller rasteområder, som kan påvirke udpegningsarterne eller -naturtyper i væsentlig grad. SGAV vurderer derfor, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke N186 og dets udpegningsgrundlag.

7.3 Samlet vurdering af påvirkninger på nærmeste Natura 2000-områder

SGAV vurderer på baggrund af væsentlighedsvurderingen, at projektet hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke de pågældende Natura 2000-områders bevaringsmålsætninger væsentligt, hvorfor der ikke er behov for at foretage en konsekvensvurdering, jf. § 6 i habitatbekendtgørelsen.

8 Bilag IV-arter

I og nær projektområdet findes der potentielt en række særligt beskyttede arter, som er beskyttede i henhold til EU's habitatdirektivs bilag IV. Beskyttelsen er implementeret via flere regelsæt og der er bl.a. forbud mod alle former for forsætlig indfangning og drab samt forbud mod beskadigelse og ødelæggelse af deres yngle- og rasteområder. I anlægs-, demonterings- og driftsfase kan projektet potentielt påvirke bilag IV-arter i eller nær projektområdet ved:

- fældning/beskæring af træer og/eller levende hegn
- afskæring, beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder,
- drab af individer fra trafik i anlægsfasen og i demonteringsfasen
- støj fra anlægs- og demonteringsfasen

Ikke alle ovenstående aktiviteter kan medføre påvirkninger på alle bilag IV-arter. De potentielle påvirkninger, der er relevante for vurderingen af påvirkningen på den enkelte art, inddrages i nedenstående relevante afsnit.

8.1 Flagermus

Alle arter af flagermus er bilag IV-arter. Flagermusarterne er generelt truet af nedrivning af ældre bygninger og fældning af gamle hule træer, idet de danske flagermusarter primært yngler i bygninger og træer med hulheder. Tilstedeværelsen af flagermus bestemmes i høj grad af fourageringsmulighederne i området og afhænger desuden af flagermusarten. Flagermus lever primært af insekter, som, afhængig af flagermusarten, enten jages flyvende eller fanges på blade eller husmure. Flagermus gør ofte brug af eksisterende læhegn og mindre skovarealer som ledelinjer mellem yngle- og rasteområderne. Flagermus er aktive i skumrings- og nattetimerne.

Der er ikke registreret fund af flagermus inden for projektområdet. SGAV er dog via en tidligere screeningssag⁸ vedrørende byggeri på kasernen blevet gjort opmærksom på, at der jf. DMU-rapport om bilag IV arter, er registreret flagermus i et tilgrænsende 10x10 km kvadrat.

8.1.1 Potentielle påvirkninger og vurdering for flagermus

De potentielle påvirkninger fra projektet er:

- fældning/beskæring af træer og/eller levende hegn.
- afskæring, beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder,
- drab af individer fra trafik i anlægsfasen og i demonteringsfasen
- støj fra anlægs- og demonteringsfasen

I forbindelse med anlægsprojektet fældes der ikke buske, træer eller levende hegn, som vurderes at have betydning for flagermus. Der fældes et enkelt birketræ inden for projektområdet. Bygherre har oplyst, at der ikke er hulheder i træet, og at der ikke er synlige skader i barken. Træet er ikke omfattet af artsfredningsbekendtgørelsens § 6 stk. 4, som omfatter "hule træer og træer med spættehuller".⁹ Ifølge bygherre har bark på birketræer tendens til at skalle af i tynde flager, som ikke giver hulheder, der kan anvendes af fugle eller flagermus. Træets hovedstamme deler sig relativt lavt til en forgrening, og grenene i træets øvre del er relativt tynde. Bygherre estimerer på baggrund af ortofotos, at træet er omkring 30 år gammelt. Bygherre vurderer, at træet, som står solitært i et vindblæst område, uden hulheder eller skader på barken, ikke er egnet som opholdssted for flagermus, og at projektområdet generelt grundet

⁸ [Afgørelse om at byggeprojekt mv samt overflade- og spildevandshåndtering på Almegårds Kaserne ikke er omfattet af krav om miljøvurdering - Miljøstyrelsen \(mst.dk\)](#)

⁹ [Artsfredningsbekendtgørelsen BEK nr 521 af 25/03/2021](#)

en sparsommelig vegetation ikke er attraktivt som fourageringsområde for flagermus. Bygherre vurderer i øvrigt, at den kommende bebyggelse ikke vil bryde ledelinjer i landskabet. SGAV vurderer med udgangspunkt i bygherres besigtigelse samt tilgængeligt kortmateriale, at træet ikke er egnet for flagermus, og der derfor ikke vil ske afskæring, beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder.

Som en del af anlægs- og demonteringsfasen kan der forekomme midlertidige lokale forstyrrelser. Disse forstyrrelser vil enten foregå imens flagermusene er i deres vinterkvarter, eller det vil foregå, mens de er i mellem- eller sommerkvarter i dagstimerne, hvor evt. rastende flagermus i nærområdet midlertidigt vil kunne fortrække til et mindre forstyrret sted. SGAV vurderer, at disse kortvarige forstyrrelser ikke vil have nogen væsentlig påvirkning på individer eller på bestanden af flagermus i området, fordi der er tale om korte perioder med anlægsarbejder. Projektet vurderes derfor ikke at medføre fortrængning af flagermusarter fra nærområdet.

Da der i forbindelse med projektet ikke fældes egnede træer, fjernes levende hegn eller andre landskabelige ledelinjer, nedrives bygninger eller fjernes fourageringssteder for flagermus, vurderer SGAV, at der ikke vil være nogen risiko for forsætlige drab på individer eller øvrig påvirkning af områdets økologiske funktionalitet for flagermus.

8.2 Markfirben

Der er ikke registreret fund af markfirben inden for selve projektområdet, men der er registreret fund flere forskellige steder omkring projektområdet, bl.a. fund af 9 individer i år 2009 omkring Almegårdsvej ca. 700 meter øst fra projektområdet og også fund af 1 individ i 2023 ca. 625 m syd for projektområdet. Det kan derfor forventes, at der fortsat er en bestand af markfirben i områderne sydøst for Almegårds kaserne.

Markfirben findes i det meste af Danmark men er truede af blandt andet habitatopsplitning og ødelæggelse af spredningskorridorer. Markfirben kan være aktive fra ultimo februar til november, men normalt er aktivitetsperioden fra april til medio oktober. Deres yngle- og overvintringshabitater består af soleksponerede skrænter med løs, tør jord og sparsom bevoksning, herunder overdrev og heder, sydvendte bane- og vejskråninger eller jord- og stendiger. Arten vandrer typisk langs soleksponerede ledelinjer i landskabet med sparsomt vegetationsdække, men hvor den samtidig hurtigt kan søge skjul for rovdyr. Rasteområdet for de voksne markfirben er typisk kraftigt soleksponeret, veldrænet og indeholder skjulesteder som stensætninger og buskadser.

8.2.1 Potentielle påvirkninger og vurdering for markfirben

De potentielle påvirkninger fra projektet er:

- afskæring, beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder,
- drab af individer fra trafik i anlægsfasen og i demonteringsfasen

Selve græsplænen, der inddrages til at gennemføre projektet, indeholder ikke de vigtige elementer, der skaber et velegnet levested for markfirben, herunder indeholder arealet hverken soleksponerede skræninger eller spredte småbuske eller anden egnet vegetation, hvor der kan findes insekter. Arealet langs perimeterhegnet består af en sydvendt skråning. Bygherre oplyser, at der er tale om en græsklædt flade. Skråningen er ikke af bar og gruset/sandet karakter, og derfor ikke egnet for arten. Der fjernes ingen markhegn eller stengærder i forbindelse med projektet, der ellers kunne have været steder, som markfirbenet ville kunne anvende som yngle- eller rasteområde. Markfirbenet har generelt lav spredningsevne, typisk inden for de samme 200 m². Området kan potentielt benyttes sporadisk i forbindelse med fødesøgning for markfirben, men SGAV vurderer grundet afstanden til registreringerne, artens stedfasthed og områdets karakteristika uden egnede skjulesteder, at arten ikke vil søge til området. SGAV

vurderer på baggrund af ovenstående, at arealet ikke er egnet som yngle- eller rasteområde for markfirben, og at arealet ligeledes ikke indeholder attraktive fourageringsområder for arten.

SGAV vurderer, at projektet ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder for markfirben. Da projektområdet i sig selv ikke er attraktivt for markfirben, og da det ikke ligger inden for en ledelinje mellem potentielt attraktive yngle-, raste- og fourageringsområder, vurderer SGAV, at projektet ikke vil medføre risiko for forsætligt drab eller indfangning af individer, ligesom at projektet ikke vil medføre en forsætlig forstyrrelse med skadelig virkning for bestanden af markfirben eller markfirben generelt. En væsentlig påvirkning af markfirben i projektets anlægs, demonterings- og driftsfase kan derfor udelukkes.

8.3 Grønbroget tudse

Der er ikke registreret fund af grønbroget tudse inden for projektområdet, men der er registreret et fund ca. 500 meter syd for projektområdet, og arten kan derfor potentielt forekomme i området. Grønbroget tudse kan yngle i brakvand, f.eks. vandpytter i klipper ved kysten men også på strandenge, enge eller marker. Yngle vandhullerne er oftest små, lavvandede, lysåbne og uden vegetation. De er gerne nye eller tidvise, og tørrer ud i tørre perioder. De bedste ynglesteder er uden fisk og andre padder.

I foråret og i yngletiden opholder de sig nær vandhullet og gemmer sig i vegetationen. Grønbroget tudse søger primært føde i aften- og nattetimerne, og lever af småinsekter og larver. Æggene lægges i maj og efter ca. 2 mdr. er de udviklede. Efter yngletiden kan de vandre adskillige kilometer fra vandhullet.

Om dagen skjuler tudsen sig på bare, tørre og solåbne steder som sydvendte skrænter med huller, stengærder, jorddiger, stensætninger, under terrasser, langs husmure eller i drivhuse. De går i dvale fra september/oktober i dybe gange i jorden f.eks. musehuller i en sydvendt skråning, til omkring april, hvor de igen søger et yngle vandhul.

8.3.1 Potentielle påvirkninger og vurdering for grønbroget tudse

De potentielle påvirkninger fra projektet er:

- afskæring, beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder,
- drab af individer fra trafik i anlægsfasen og i demonteringsfasen

Der er ingen vandhuller eller tidvist fyldte lavninger inden for selve projektområdet, hvor der skal opføres bebyggelse, og derfor vil ingen ynglesteder for grønbroget tudse blive påvirket af projektet. 50 meter øst for projektområdet ligger der en sø. Vandet i søen er klart og bygherre har ikke registreret forekomst af fisk. Der findes ingen registreringer af grønbroget tudse i denne sø, men arten vil godt kunne benytte søen som yngle vandhul, som er præget af sparsom vegetation langs bredden. Det nye byggeri og anlæg vil i driftsfasen ikke bryde med eksisterende vandringsruter til og fra søen, og omplaceringen af perimeterhegnet ændrer ikke på mulighederne for bevægelse ind og ud af projektområdet. Derfor vurderer SGAV, at projektet ikke vil medføre ændringer, der kan påvirke muligheden for at eventuelle individer kan vandre til søen via eksisterende vandringsruter i driftsfasen.

I anlægs- og demonteringsfasen vil arbejdet kunne bryde den potentielle spredningskorridor, der kan eksistere mellem søen og den § 3-registrerede sø omtrent 300 m syd for projektområdet. Da projektet strækker sig over kort tid, og da arten vandrer i de sene timer, hvor arbejdet ikke pågår, vurderer SGAV, at projektet ikke har en væsentlig påvirkning på grønbroget tudses mulighed for at søge til og fra § 3-søen i disse faser.

Grønbroget tudse kan store dele af året opholde sig hvor som helst, men størstedelen af projektområdet er tørre, åbne græsarealer med ringe muligheder for skjul. Etablering af byggeri og anlæg fører derfor ikke til en væsentlig påvirkning af rasteområder for grønbroget tudse i driftsfasen, da projektområdet ikke er egnet hertil.

Ifølge Bilag IV-håndbogen fouragerer grønbroget tudse primært i åben vegetation med meget bar jord (men ikke ret meget på græsarealer), hvorfor projektområdet ikke er egnet hertil. Grønbroget tudse søger ligeledes ofte føde på asfalt og grusveje. Adgangsvejen til byggepladsen syd for projektområdet er udført i grus, og kan derfor udgøre et fourageringsområde. Fødesøgningen foregår i aften- og nattetimerne, og kørsel i forbindelse med anlægsarbejde og transport af materialer foregår om dagen. I hverken anlægs- eller demonteringsfasen vil der blive kørt med maskinel omkring søen. SGAV vurderer med baggrund heri, at der ikke vil ske forsætligt drab på arten som følge af anlægsarbejderne.

SGAV vurderer, at projektet ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder for grønbroget tudse. SGAV vurderer, at projektet ikke vil medføre risiko for forsætligt drab eller indfangning af individer, ligesom at projektet ikke vil medføre en forsætlig forstyrrelse med skadelig virkning for bestanden af grønbroget tudse eller grønbroget tudse generelt. En væsentlig påvirkning af grønbroget tudse i projektets anlægs, demonterings- og driftsfase kan derfor udelukkes.

8.4 Stor vandsalamander

Der er ikke registreret fund af arten inden for projektområdet, men der er registreret fund henholdsvis cirka 800 og 1000 meter øst for projektområdet, og arten kan derfor potentielt forekomme i området. Stor vandsalamander lever primært i mindre, solbeskinnede, rene vandhuller med god plantevækst. Vandhuller med stor vandsalamander ligger oftest i nærheden af skove eller andre områder med egnede skjul, f.eks. krat og haver. Om efteråret finder salamanderne steder, hvor de kan overvinde frostfrit f.eks. under dødt ved, brændestakke, kældre, udhuse eller brønde. I marts-april kommer de frem fra dvalen og opsøger igen ynglevandhullerne for at lægge æg. På land vandrer de næsten udelukkende om natten under fugtige, lune forhold. De bevæger sig sjældent mere end 250 m fra ynglevandhullerne. Juvenile individer kan kolonisere nye vandhuller i en afstand på op til 1 km, hvis der er gode forhold mht. skjul og fødesøgning på spredningsvejene.

8.4.1 Potentielle påvirkninger og vurdering for vandsalamander

De potentielle påvirkninger fra projektet er:

- afskæring, beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder,
- drab af individer fra trafik i anlægsfasen og i demonteringsfasen

Der er ingen vandhuller inden for selve projektområdet, hvor der skal opføres bebyggelse, og derfor vil ingen ynglesteder for stor vandsalamander blive påvirket af projektet. 50 meter øst for projektområdet ligger der en § 3-sø. Vandet i søen er klart og bygherre har ikke registreret forekomst af fisk. Der findes ingen registreringer af vandsalamander i denne sø, og den er ikke placeret i nærheden af gode raste- eller fødesøgningsmuligheder, hvorfor søen ikke er oplagt som yngleområde. Etableringen af de nye bygninger vil ikke bryde med eksisterende vandringsruter, og omplaceringen af perimeterhegnet ændrer ikke på mulighederne for bevægelse ind og ud af området. Derfor vurderer SGAV, at projektet ikke vil medføre ændringer, der kan påvirke muligheden for at eventuelle individer kan vandre til søen via eksisterende vandringsruter i driftsfasen. Da projektområdet er et åbent område uden læ eller levende hegn,

er det ikke egnet til rast. På det foreliggende grundlag er det SGAVs vurdering, at stor vandsalamanders yngle- og rasteområder ikke påvirkes af projektet i driftsfasen.

I hverken anlægs- eller demonteringsfasen vil der blive kørt med maskinel omkring søen. Græsarealet, hvorpå der skal bygges, er ikke egnet som rasteområde for stor vandsalamander. Da området hverken egner sig som raste- eller fourageringsområde, og da stor vandsalamander næsten udelukkende vandrer om natten, hvor der ikke pågår anlægsarbejder, vurderer SGAV, at det kan udelukkes, at der i forbindelse med anlægs- og demonteringsarbejdet vil ske forsætligt drab af individer.

SGAV vurderer, at projektet ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder for stor vandsalamander. SGAV vurderer, at projektet ikke vil medføre risiko for forsætligt drab eller indfangning af individer, ligesom at projektet ikke vil medføre en forsætlig forstyrrelse med skadelig virkning for bestanden af stor vandsalamander eller vandsalamander generelt. En væsentlig påvirkning af stor vandsalamander i projektets anlægs-, demonterings- og driftsfase kan derfor udelukkes.

8.5 Løvfrø

Der er ikke registreret fund af løvfrø inden for projektområdet. Der er dog registreret fund flere steder i nærhed til projektområdet, blandt andet 300 meter syd for projektområdet.

Løvfrøen lever omkring solbeskinnede vandhuller med god vandkvalitet uden fisk. Landbiotopen skal indeholde solbeskinnede højere vegetation, især gerne buskadser og levende hegn. Arten vandrer fra overvintringsstederne til ynglestederne fra medio april til ind i maj. Hannerne opholder sig om dagen typisk i egnede rastesteder nær ved ynglevandhullet, ligesom de nyforvandlede løvfrøer opholder sig inden for nogle hundrede meter af ynglevandhullet omkring den første måned efter forvandlingen. Uden for yngletiden er arten både aktiv om dagen og natten. Her opholder den sig i vegetationen i levende hegn, krat og skovbryn, og søger føde klatrende primært på brombærbuske, men også ofte tjørn, gedeblad, hunderosen, slåen og hassel. Om vinteren graver løvfrøer sig ned og går i dvale, oftest nær ynglevandhullerne. Løvfrø er følsom over for påvirkning af levende hegn, krat og skovbryn, da den opholder sig dér og søger føde en stor del af året, og benytter disse som spredningsveje.

8.5.1 Potentielle påvirkninger og vurdering for løvfrø

De potentielle påvirkninger fra projektet er:

- afskæring, beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder,
- drab af individer fra trafik i anlægsfasen og i demonteringsfasen

Der er ingen vandhuller eller tidvist oversvømmede arealer inden for selve projektområdet, hvor der skal opføres bebyggelse, og derfor vil ingen ynglesteder for løvfrø blive påvirket af projektet. 50 meter øst for projektområdet ligger der en sø. Vandet i søen er klart og bygherre har ikke registreret forekomst af fisk. Der findes ingen registreringer af løvfrø i denne sø, og den er ikke placeret i nærheden af gode raste- eller fødesøgningsmuligheder, hvorfor søen ikke er oplagt som yngleområde, men arten vil godt kunne benytte søen som ynglevandhul. De nye bygninger vil i driftsfasen ikke bryde med eksisterende vanddriftsruter til og fra søen, og omplaceringen af perimeterhegnet ændrer ikke på mulighederne for bevægelse ind og ud af projektområdet. I anlægs- og demonteringsfasen vil arbejdet kunne bryde den potentielle spredningskorridor, der kan eksistere mellem søen og den § 3-registrerede sø omtrent 300 m syd for projektområdet. Da projektet strækker sig over kort tid, vurderer SGAV, at det ikke har en væsentlig påvirkning på områdets potentielle funktion som yngle- og rasteområde over tid.

I yngletiden, hvor der potentielt vil kunne være løvfrø i § 3-søen, vandrer hannerne mellem ynglevandhullerne og levestederne på land, men det sker i aften- og nattetimerne, hvor arbejdet ikke pågår. Derfor kan det udelukkes, at der i forbindelse med anlægs- og demonteringsarbejdet vil ske forsætligt drab af individer. Uden for yngletiden vandrer løvfrø både dag og nat, men der er ingen egnede raste- og fourageringsteder i projektområdet. Derfor vil arten ikke søge til området i denne periode, og der er derfor ingen risiko for, at løvfrø vil blive kørt over i anlægs- og demonteringsfasen.

Projektet bryder ikke eksisterende vandringsruter og ledelinjer over længere tid, projektområdet indeholder ingen egnede yngle- og rasteområder, og risikoen for forsætligt drab af individer kan udelukkes. En væsentlig påvirkning af løvfrø i projektets anlægs, demonterings- og driftsfase kan derfor udelukkes.

8.6 Springfrø

Der er ikke registreret fund af springfrø inden for projektområdet. Der er dog registreret tre fund af springfrø mellem Almegårdsvej og kasernens øvelsesplads, omtrent 800-1000 meter fra projektområdet, samt et enkelt fund cirka 500 meter syd for projektområdet. Arten kan derfor potentielt forekomme i området.

Springfrø går i dvale på land fra ca. september/oktober til februar/marts. Ofte lægger den allerede æg i februar. De foretrukne ynglevandhuller ligger i eller tæt på løv- eller blandingsskove, dog gerne relativt lysåbne og rene, og uden fisk og ænder, som spiser ynglen. Arten yngler gerne i dybe vandhuller f.eks. mergelgrave. Om sommeren er levestedet ofte lysåbne, relativt tørre områder i løvskove, hvor springfrøen søger føde i lav vegetation omgivet af højere buske og træer, som giver mulighed for skjul. Gerne egeskov med brombærkrat og lysninger, men arten kan findes i mange typer skove og bevoksninger. Uden for yngletiden ses springfrø ofte 100-700 m eller længere fra vandhullet og kan vandre langt over relativt tørre arealer.

8.6.1 Potentielle påvirkninger og vurdering for springfrø

De potentielle påvirkninger fra projektet er:

- afskæring, beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder,
- drab af individer fra trafik i anlægsfasen og i demonteringsfasen

Der er ingen vandhuller eller løv- eller blandskovsbevoksninger inden for projektområdet, og derfor vil ingen ynglesteder for springfrø blive påvirket af projektet. 50 meter øst for projektområdet ligger der en sø. Vandet i søen er klart og bygherre har ikke registreret forekomst af fisk. Der findes ingen registrering af springfrø i denne sø, og den er ikke placeret i nærheden af gode raste- eller fødesøgningsmuligheder, hvorfor søen ikke er oplagt som yngleområde. SGAV vurderer, at de nye bygninger ikke afskærer eventuelle ledelinjer eller medvirker til frakturering af levesteder, da bygninger samt øvrige anlæg placeres i forbindelse med allerede eksisterende bebyggelse. Omplaceringen af perimeterhegnet ændrer ikke på mulighederne for bevægelse ind og ud af området. Derfor vurderer SGAV, at det fortsat vil være muligt for eventuelle individer at vandre til søen via eksisterende vandringsruter i driftsfasen.

Det er muligt, at der kan forekomme tilfælde, hvor springfrø vandrer til og fra projektområdet i forbindelse med fouragering. Her er der færrest landskabelige forhindringer langs den akse, der går mellem projektområdet og Kaolinsøen 300 m syd for området. I anlægs- og demonteringsfasen vil arbejdet kunne bryde den potentielle spredningskorridor. Da projektet strækker sig over kort tid, vurderer SGAV, at det ikke har en væsentlig påvirkning på områdets potentielle funktion som yngle- og rasteområde over tid. Da vandring sker om natten og fødesøgning ofte sker i de tidlige morgen- og aftentimer, hvor

der ikke udføres arbejder, vurderer SGAV, at anlægsarbejdet samt demonteringen ikke vil medføre forsætligt indviddrab eller påvirke arten væsentligt.

Projektet bryder ikke eksisterende vandringsruter og ledelinjer over længere tid, projektområdet indeholder ingen egnede yngle- og rasteområder, og risikoen for forsætligt drab af individer kan udelukkes. En væsentlig påvirkning af springfrø i projektets anlægs, demonterings- og driftsfase kan derfor udelukkes.

8.7 Fredede fugle

Ifølge arter.dk er der registreret en række observationer af forskellige fuglearter i nærheden af projektområdet. Der eksisterer ikke egnede træer eller buskadser inden for projektområdet, og bygherre har oplyst, at der ikke er registreret reder i det birketræ, der skal fjernes som en del af projektet. SGAV vurderer, baseret på ortofotos, at områderne i umiddelbar nærhed til projektet ikke er særligt egnede som yngleområde for fugle. Ikke desto mindre vil der stadig kunne være almindeligt forekommende arter af særligt spurvefugle i buskadserne i nærhed af projektområdet. SGAV vurderer, at der ikke vil ske forsætligt drab eller indfangning af individer som følge af projektet, hverken inden for projektområdet eller i områderne omkring projektområdet. Der kan være en støjpåvirkning i anlægsfasen og i demonteringsfasen. Området er præget af aktivitet i dag og anlægsperioden er kort og ikke særligt støjende, da selve boligbyggeriet bliver fabrikeret andetsteds. SGAV vurderer, at den støj, der vil forekomme som følge af projektet, ikke vil påvirke fugle i en grad, der kan siges at have skadelig virkning for hverken arter eller bestande, jf. § 7, stk. 2 i Jagt- og vildforvaltningsloven. SGAV vurderer, at projektet ikke vil have en væsentlig påvirkning på fugle.

8.8 Samlet vurdering af påvirkninger på bilag IV-arter

SGAV har hverken kendskab til eller forventning om tilstedeværelse af yderligere bilag IV-arter, som vil kunne blive påvirket væsentligt af projektet. Projektet indebærer ikke ændring af søer, vandhuller eller beskyttede sten- og jorddiger, fældning af levende hegn eller nedrivning af gamle bygninger m.m., som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus, markfirben, padde eller øvrige bilag IV-arter. Ligeledes medfører projektet ikke andre væsentlige påvirkninger uden for projektområdet. SGAV vurderer, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil medføre væsentlige påvirkninger på bilag IV-arter, da projektet ikke medfører forsætligt drab af individer og heller ikke beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder for arterne i deres naturlige udbredelsesområder i og nær projektområdet, jf. § 10 i habitatbekendtgørelsen.

9 § 3 beskyttet natur (naturbeskyttelsesloven)

Naturbeskyttelseslovens § 3 har til formål at beskytte naturtyperne mod ændringer i deres naturtilstand og dermed undgå udryddelse. De nærmeste § 3 områder omfatter en sø 50 meter øst for projektområdet. Øvrige § 3-områder inden for en relativ nærhed til projektet er bl.a. et overdrev 330 m syd og en sø 360 m syd for projektområdet.

Figur 5. Satellitfoto inklusiv angivelse af projektområde (gul/grøn) samt § 3 natur. § 3-søen er skra-veret med blå og ligger øst for projektet.

9.1 Påvirkninger fra anlægs- og demonteringsfasen

Det nærmeste naturområde omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 er en sø, som er beliggende inden for en afstand af 50 meter fra projektområdet. Projektområdet er ikke hydrologisk forbundet med denne eller øvrige § 3-områder. Skulle der mod forventning ske overfladisk afstrømning af eventuel forurennet jord fra projektområdet i anlægs- og/eller demonteringsfasen, vil det jævnfør tilgængelige højdekort fra området løbe i en vestlig eller en nordlig retning og ende i et lokalt LAR-anlæg i form af kasernens regnvandsbassin. Således vil ingen af de nærtliggende § 3-områder blive påvirket heraf. I forbindelse med anlæg og demontering vil der ikke ske færdsel eller kørsel på arealerne omkring søen, og dermed vil der heller ikke være en fysisk påvirkning fra anlægsarbejder. Bygherre oplyser, at tilslutningsledninger vil blive ført i terræn og koblet op på det eksisterende ledningsnet til spildevandshåndtering og strøm, og dette føres ikke i nærheden af søen.

9.2 Påvirkninger fra driftsfasen

Der vil i driftsfasen hverken være aktiviteter eller emissioner fra projektet, som kan påvirke naturområderne omfattet af § 3-beskyttelsen væsentligt, da der er tale om et mindre boligbyggeri samt parkerings-

anlæg/tilkørselsvej, hvorfra der ikke vil blive udledt spildevand til § 3-søen. Bygherre oplyser, at etableringen af de nye boligenheder primært har til formål at huse personale, som allerede bor på kasernen. Aktivitetsniveauet på kasernen i driftsfasen vil derfor ikke øges, hvorfor søen og/eller området omkring denne ikke vil blive belastet yderligere sammenlignet med i dag.

9.3 Samlet vurdering af påvirkninger på § 3 beskyttet natur

SGAV vurderer, at der ikke er risiko for permanente tilstandsændringer eller udledning af forurenende stoffer til nærliggende §-3 beskyttede naturtyper. Projektets medfører ikke emissioner eller risiko for udledning af vand til nærliggende § 3-beskyttede naturtyper, herunder vandløb. Projektet vurderes heller ikke at forhindre passage for fauna til nærliggende naturområder. SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektets anlægs-, demonterings- og driftsfase ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af naturområderne omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

10 Støv, støj og vibrationer, lys, luft og lugt

Bygherre oplyser, at anlægsperioden vil have en varighed på ca. 11 uger. Bygherre oplyser, at anlægsarbejdet følger Bornholm Regionskommunes (BRK) *Forskrift for visse miljøforhold ved midlertidige bygge- og anlægsarbejder i Bornholms Regionskommune*¹⁰, som har til formål at begrænse væsentlige gener i forbindelse med midlertidige bygge- og anlægsarbejder. Heraf er det blandt andet bestemt, at støjende og støvende bygge- og anlægsarbejder kun må finde sted på hverdage mandag til fredag mellem kl. 07.00-19.00 og lørdage kl. 08.00-17.00. Bygherre oplyser, at nærmeste beboelsesejendomme uden for kasernen er stik syd, omtrent 250 m fra projektområdet.

10.1 Støjgener og vibrationer

Bygherrer oplyser, at arbejder på stedet – som primært er anlægsarbejder med ledninger i terræn, vej- og parkeringsarealer, mindre stier samt punktfundamenter – udføres inden for normal arbejdstid, og er af en karakter, så det kan udføres med almindelige entreprenørmaskiner. I forbindelse med anlægsfasen vil der være omtrent 64 transporter med lastbil/ladvogn/sættevogn til byggepladsen via vejen, Almegård kaserne. I forbindelse med demonteringen vil der være omkring 36 transporter til området med lastbil/ladvogn/sættevogn.

Byggeriet vil blive produceret som moduler på fabrikantens værksted, hvorfor denne del af byggeriet ikke vil medføre støj eller andre gener i eller omkring Almegård kaserne. Montage af byggeriet foregår med kran fra sættevogne på stedet og over en kort periode (3 uger). Færdigaptering af byggeriet er primært indvendige arbejder samt montage af facadeplader over modulsamlinger og sokkelbeklædning. I forbindelse med belægningsarbejder (flisearealer, græsarmeringselementer) vil der skulle opbygges et bærende underlag, som skal komprimeres med pladevibrator/vejtrømler. Påvirkningen er lokal og midlertidig, og bygherre vurderer, at det ikke vil skabe gener i området. Grundet afstanden til nærmeste beboelsesejendomme samt anlægsarbejdernes korte perioder, vurderer SGAV, at projektet ikke vil have væsentlige støj- og vibrationspåvirkninger på naboer i området.

10.2 Støvgener

I anlægs- og driftsfasen kan anlægsarbejdet og den øgede trafik i forbindelse med projektet medføre midlertidige støvgener i tørre perioder. Eventuelle støvpåvirkninger fra anlægsarbejdet er lokale, kortvarige og ikke væsentlige for hverken nærliggende naturområder eller omkringboende. Er jorden meget tør, kan man gennem vanding af anlægsområdet afhjælpe eventuelle støvgener. Projektet medfører ikke,

¹⁰ <https://brk.dk - Forskrift for visse miljøforhold ved midlertidige bygge- og anlægsarbejder i Bornholms Regionskommune>

at det i driftsfasen vil støve mere end i dag. Det er SGAVs vurdering, at eventuelle støvgener forbundet med projektet vil være lokale og af midlertidig karakter, hvorfor de ikke vurderes at medføre væsentlige gener for omkringboende.

10.3 Luft- og lugtgener

Der vil hverken være luft- eller lugtgener forbundet med driftsfasen. Under anlægsfasen og demonteringsfasen er der emission af udstødningsskasser fra entreprenørmaskinerne, som potentielt kan resultere i luft- og lugtgener for omgivelserne. Der er tale om almindelige entreprenørmaskiner såsom lastbiler, traktorer og gravemaskiner. Den primære trafik vil være i form af transport af materialer. Da emissionerne sker i et begrænset omfang i et område med gode spredningsforhold, og da det foregår i en kortvarig periode, vurderer SGAV, at projektet ikke kan give anledning til væsentlige luft- eller lugtgener for omkringboende.

10.4 Lysgener

Bygherre oplyser, at der i forbindelse med anlægsarbejderne vil blive anvendt lys jf. arbejdstilsynets krav. Bygherre oplyser, at arbejdsbelysningen kun rettes mod og oplyser selve byggefeltet. Byggefeltet er afskærmet af eksisterende bygninger i forhold til nabobebyggelse uden for kaserneområdet mod vest og nord. Der er 250m til bebyggelse i en sydlig retning i form af et parcelhuskvarter. Der arbejdes kun inden for normal arbejdstid. Grundet disse forhold vurderer bygherre, at naboer i området ikke påvirkes af arbejdsbelysningen. SGAV er på det foreliggende grundlag enig med denne vurdering.

10.5 Samlet vurdering af påvirkninger fra støv, støj, lys, lugt m.m.

SGAV vurderer, at projektet samlet set ikke vil medføre væsentlige påvirkninger fra støv, støj, vibrationer, lys, luft eller lugt i hverken anlægs-, demonterings- eller driftsfasen. Eventuelle gener forbundet med projektet vil være knyttet til anlægsfasen og demonteringsfasen, men er af kortvarig karakter og ikke væsentlige for nærområdet eller de omkringboende.

11 Ressourcer, affald og spildevand

11.1 Ressourcer og affald

Projektet medfører, at der i anlægsfasen skal anvendes og transporteres nye råstoffer til de forskellige anlægsarbejder. Parkerings- og tilkørselsarealer bliver udført i permeabel græsarmering på et areal på 750 m². Hertil skal der benyttes ca. 65 m³ muld, ca. 10 m³ granitskærver og ca. 225 m³ stabilgrus. Flisearealer til stisystemer mv. vil optage 135 m², og hertil skal der benyttes ca. 4 m³ grus, ca. 20 m³ skærver og 20 m³ stabilgrus. Det anslås, at der skal lægges ca. 325 lbm. ledninger i terræn, og at der skal benyttes ca. 0,25 m³ grus per løbende meter ledning svarende til ca. 82 m³. grus til at fylde de rander, som udgraves til ledningerne. Derudover opfyldes med jord fra opgravningen. Bortkørsel og deponering af overskudsjord fra projektet vil ske i henhold til retningslinjer fra BRK og Bornholms genbrugsstation, BOFA.

Til punktfundamenterne (64 stk.) skal der benyttes omtrent 5 m³ beton. Bygherre oplyser, at der indstøbes en krog i disse, således at de kan trækkes op ved en senere demontering, og at de derefter kan genanvendes til tilslagsmateriale/stabilmateriale ved knusning. Der er pt. ikke en konkret plan for, hvordan modulbyggeriet vil blive genanvendt, men bygherre oplyser, at sådanne moduler typisk bliver returneret til fabrikanten, som kan genanvende dem. Bygherre oplyser, at de befæstede arealer, bestående af betonfliser, vil blive fjernet som en del af demonteringen, og at disse også kan genanvendes ved knusning. Bygherre oplyser, at opbygningen under fliserne med grus, skærver og stabilgrus optages og kan genan-

vendes i andre anlægsarbejder som fyld og konstruktionsopbygning. De græsarmede arealer til parkering vil ikke blive fjernet, og således vil dette ikke generere affald i forbindelse med demonteringsfasen. Bygherrer meddeler, at øvrige materialer til nedgravning eller belægninger leveres på genbrugspaller med plastemballage, og at disse indsamles og sorteres efter gældende regler fra BOFA. Bygherre oplyser, at affald generelt håndteres og bortskaffes efter gældende regler.

Bygherre vurderer, at projektet vil producere minimale mængder farligt affald, og de meddeler, at der ikke vil ske oplagring af farlig kemi eller forbruges egentlige råstoffer i driftsfasen. Forbrug af vand i driftsfasen vil være til sanitære formål samt i byggeriets to køkkener. Håndtering af spildevand beskrives i afsnit 11.2.

SGAV vurderer på baggrund af ovenstående, at affaldshåndteringen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet. Derudover vurderer SGAV, at forbruget af ressourcer til anlægsarbejdet samt forbruget af ressourcer i driftsfasen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

11.2 Spildevand

Under anlægsfasen vil der blive opstillet en mandskabsvogn, der skal benyttes af op til 10 arbejdere om dagen. Bygherre oplyser, at mandskabsvognen vil blive tilkoblet den allerede eksisterende kloakering. Bornholm Regionskommune oplyser, at spildevand fra vognen er at sidestille med almindeligt husspildevand, og at det ikke kræver en tilladelse at tilslutte dette til spildevandssystemet i området.

Det nye byggeri vil blive tilkoblet det eksisterende kloaksystem på kasernen ved at nedgrave nye spildevandsledninger i terræn. Det estimeres, at der i driftsfasen vil blive udledt 50 m³ sanitært spildevand per person (56 stk.) per år, det vil sige omtrent 2.800 m³ i alt per år. Der vil ikke ske direkte udledning af spildevand til vandløb, søer eller hav i hverken anlægs-, demonterings- eller driftsfasen. Det vurderes, at der ikke sker nogen væsentlig påvirkning af målsatte vandforekomster som resultat af udledning af spildevand og overfladevand, som gennemgået i afsnit 5. Bygherre har informeret SGAV om, at etableringen af de nye boligenheder ikke medfører en egentlig øget bemanding på kaserneområdet, men at projektet primært har til hensigt at skabe mere plads for de ansatte, der allerede er tilstede på kasernen i dag. Derfor øges forbruget af vand og udledningen af spildevand heller ikke med 2.800 m³ om året fremover. SGAV vurderer på baggrund af dette, at udledning af sanitært spildevand fra boligbyggeriet i driftsfasen ikke medfører en væsentlig påvirkning af miljøet.

11.3 Samlet vurdering af påvirkninger fra ressourcer, affald og spildevand

SGAV vurderer på baggrund af bygherres oplysninger, at anvendelse af råstoffer i projektet er begrænset til det nødvendige, samt at bortskaffelse af affald kan ske efter gældende regler på området uden væsentlige påvirkninger på miljøet. Udledning af spildevand fra boligbyggeriet vil ske efter gældende regler, og mængden af spildevand i driftsfasen øges i øvrigt ikke sammenlignet med i dag, hvorfor SGAV vurderer, at udledning af spildevand ikke vil medføre væsentlige påvirkninger på miljøet.

12 Jordforurening

Projektområdet er ikke kortlagt for jordforurening eller områdeklassificering, og der er ifølge bygherre ikke registreret tidligere anvendelse på arealet med forurenende aktivitet, belægninger eller bebyggelse. Det nærmeste registrerede forurenede område er et V1- område ca. 650 m sydøst for projektområdet. Nærmeste V2-område er ca. 1700 m sydvest fra projektområdet. Projektet medfører ikke ny jordforurening i anlægs-, demonterings- eller driftsfasen. Der skal opgraves omtrent 270 m³ jord, som bortskaffes

efter gældende regler for jordflytning og efter anvisning fra Bornholms Regionskommune. Bygherre forventer ikke, at der er risiko for at skulle håndtere forurenede jord i anlægs- eller demonteringsfasen. Bygherre oplyser, at bortkørsel af overskudsjord fra området, som er byzone, er omfattet af krav om analyse af jordprøver inden deponering, og at dette vil ske i henhold til retningslinjer fra BRK og genbrugsstationen i Rønne, BOFA. Hertil bemærker Bornholms Regionskommune i forbindelse med høringen af udkastet til nærværende afgørelse, at arealet i forbindelse med jordflytningen skal betragtes som værende områdeklassificeret.

I driftsfasen vil projektet føre til oprettelse og anvendelse af et nyt boligbyggeri samt parkeringsplads og stisystem. Der er intet oplag af kemikalier i eller uden for bygningen.

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet ikke vil medføre forøget jordforurening eller mobilisering af nuværende jordforurening på en sådan måde, at det potentielt kan påvirke nærliggende jorde. I vurderingen har SGAV lagt vægt på, at eventuelt forurenede jord håndteres og bortskaffes i overensstemmelse med gældende regler og retningslinjer.

13 Drikkevandsinteresser

Projektområdet er beliggende uden for følsomme indvindingsområder, og det er ikke beliggende inden for områder med drikkevandsinteresser (OD) eller områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD). I projektområdet er der ikke udpeget boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), og byggepladsen er ikke kortlagt for jordforurening eller områdeklassificering. Projektområdet krydser én regional grundvandsforekomst (ID: dkmb_1795_uu), som er i god kemisk tilstand. Projektet krydser ikke nitratfølsomme indvindingsområder eller indvindingsopland til private/offentlige vandværker. Det er SGAVs vurdering, at projektet, som beskrevet i ansøgningsmaterialet, ikke medfører risiko for at forringe den nuværende tilstand af drikkevandsinteresserne, da det hverken i anlægs, demonterings- eller i driftsfasen kan mobilisere forurening i jorden og ikke medfører udledning af potentielle skadelige stoffer til drikkevandet.

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet ikke vil medføre påvirkning af drikkevandsinteresser, herunder heller ikke fra jordforurening. Det skyldes projektets midlertidige karakter, afstande til særlige drikkevandsinteresseområder, og at eventuelt forurenede jord håndteres og bortskaffes i overensstemmelse med jordflytningsbekendtgørelsen. I driftsfasen har anlægget ingen emissioner eller aktiviteter, der kan mobilisere jordforureninger. SGAV vurderer, at projektet i hverken anlægsfase, demonteringsfase eller driftsfase vil udgøre en risiko for at forringe forureningstilstanden i områder med drikkevandsinteresser.

14 Kystnærhedszonen

Kystnærhedszonen er fastlagt i planloven og dækker som udgangspunkt kyststrækningen fra strandkanten og ca. 3 km ind i landet, dog med lokale variationer. Den dækker de dele af kysten, der ligger i sommerhusområder og i landzone, dvs. ikke områder, der er udlagt som byzone. Hovedsigtet er, at de åbne kyster fortsat kan udgøre en væsentlig naturværdi og landskabelig værdi. De nye byggerier ligger omtrent 1.1 km fra kysten, men er placeret i byzone. Der planlægges ikke for at overføre nye arealer til byzone for at realisere projektet. Der er ingen visuel sammenhæng mellem kysten og det nye byggeri. SGAV vurderer derfor, at projektet ikke er i konflikt med kystnærhedszonens formål.

15 Oversvømmelsesrisici og lavbundsområder

Projektområdet krydser ikke udpegede oversvømmelses- eller lavbundsarealer, og vil derfor ikke påvirke fremtidige vådområde- eller lavbundsprojekter i området. Bygherre oplyser, at de ikke konstaterer oversvømmelser på kasernens område under regnfulde perioder eller voldsomme regnskyl. Der etableres befæstede arealer på 135 m² i form af stisystemer mv., og regnvand herfra vil ledes til græsarealer og områder med permeable belægninger, der tillader lokal nedsivning. Ifølge bygherre er der ikke risiko for, at etablering af disse befæstede arealer vil øge risikoen for oversvømmelser i området.

Bygherre oplyser, at den dimensionsgivende regnvandsstrøm fra det nye tagareal på det midlertidige byggeri er udregnet til 16.8 l/s. Ifølge Bornholm Regionskommune kan en øgning af udledt regnvand fra nye tagflader til kasernens regnvandsbassin føre til et overløb omkring kasernens regnvandsbassin. Bygherre oplyser, at et sådant overløb vil kunne holdes inden for kasernens matrikel. Således vil der ikke ske påvirkning af eksempelvis naboejendomme som resultat af øget vandmængder omkring regnvandsbassinet.

SGAV vurderer med udgangspunkt i ovenstående, at projektet ikke vil medføre risiko for egentlig oversvømmelse i nærområdet, og at projektet ikke påvirkes af oversvømmelser.

16 Nærmeste fredning

Der er ingen fredninger inden for projektområdet og SGAV har ikke kendskab til igangværende fredningssager inden for projektområdet. Nærmeste fredning er en kirkefredning, (Knuds Kirke, registreringsnummer 00113.00), der ligger 2,5 km sydøst for projektområdet. Formålet med fredningskendelsen er blandt andet at sikre kirkens omgivelser mod bebyggelse og andre udsigtshindrende foranstaltninger. Med projektets store afstand til fredningen, vurderes projektet ikke at være i strid med fredningens formål.

Der er flere bevaringsværdige bygninger inden for kaserneområdet. Det nye byggeri vil dog blive placeret således, at der mellem de bevaringsværdige bygninger og det nye byggeri er placeret bygninger, som ikke er bevaringsværdige. Det nye byggeri vil derfor ikke på et landskabsmæssigt eller arkitektonisk plan påvirke de umiddelbare omgivelser omkring de bevaringsværdige bygninger.

17 Reservater og naturparker

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet ikke svækker bestanden af vildtlevende fugle eller pattedyr, hvorfor projektet hverken i anlægs-, demonterings- eller driftsfasen vil være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater, naturparker eller lignende områder til beskyttelse af natur og biodiversitet. SGAV har ikke kendskab til faktiske planer herom inden for projektområdet.

18 Bygge- og beskyttelseslinjer samt råstofgraveområder

Projektet er ikke placeret inden for skovbyggelinjer, søbeskyttelseslinjer eller åbeskyttelseslinjer, ligesom der ikke findes beskyttede sten- og jorddiger inden for projektområdet. Der er fortidsmindebeskyttelseslinjer inden for kaserneområdet, men projektet foregår ikke inden for disse. Der sker ikke aktiviteter inden for fortidsmindebeskyttelseslinjer uden for kasernens område som følge af projektet. SGAV vurderer derfor, at projektet ikke indeholder aktiviteter, som er i strid med bygge- og beskyttelseslinjer, og at det ikke medfører påvirkninger af beskyttede sten- og jorddiger.

Projektet ligger ikke inden for et råstofgraveområde, og har grundet dets lokale karakter ingen påvirkning på nærmeste råstofområde, som er omtrent 350 meter syd for projektområdet.

19 Arealanvendelse og landskabspåvirkning

Størstedelen af projektområdet holdes i dag som kortklippet græsplæne. Når det nye byggeri er færdigt, vil det ligge omringet af eksisterende boligbebyggelse til kasernens ansatte. Projektområdet er omfattet af lokalplan nr. 62 for Almegårds Kaserne. Lokalplanens formål er bl.a. at fastlægge området til offentlige formål med kaserne, uddannelses- og øvelsesplads, og at sikre forsvaret de bedst mulige vilkår for øvelser m.m. under hensyntagen til offentlighedens og de omkringboendes interesser.

Projektområdet er beliggende inden for delområde A i lokalplanen. Projektets anvendelse ligger ifølge bygherre inden for lokalplanens generelle formål. SGAV bemærker, at der i § 5 i lokalplanen for delområde A (hvor bygningerne etableres) er fastsat en maksimal bebyggelsesprocent på 20 og en maksimal bygningshøjde på 8,5 m med maksimalt 2 etager, dog op til 15 meter for haller.

Delområde A har ifølge bygherre et grundareal på ca. 304.800 m², hvorfor der kan bygges op til 60.960 m². Med nærværende byggeprojekt samt andre kommende byggerier vil det bebyggede areal i delområde A løbe op i ca. 54.944 m² - svarende til en bebyggelsesprocent på 18. Med en højde på 6,8 m vil byggeprojektet også holde sig inden for den maksimale bygningshøjde på 8,5 m.

Bornholms Regionskommune har i forbindelse med høring af udkastet til nærværende afgørelse oplyst, at det er besluttet, at der skal udarbejdes en ny lokalplan for kaserneområdet. Planen skal muliggøre en udvidelse af kasernen og inddrage yderligere arealer i byzone. Der foreligger per dags dato ikke et godkendt forslag til lokalplan. SGAV vurderer, at det ikke har konsekvenser for de vurderinger, der fremgår af nærværende afgørelse.

Der er et kulturarvsareal knap 400 meter fra projektområdet, og der er blandt andet her registreret en række fredede fortidsminder. Der er derudover registreret ikke-fredede fortidsminder inden for kaserneområdet, men ikke inden for projektområdet. Da projektet ikke kræver jordbearbejdning inden for beskyttelseslinjer eller kulturarvsarealer, vil der ikke ske en væsentlig påvirkning af kulturarvsværdier. Baseret på koncentrationen af fortidsminder i området er der en chance for at støde på yderligere fortidsminder under de gravearbejder, som vil finde sted under anlægsfasen. Hvis der gøres fund af fortidsminder, er bygherre forpligtet til at følge museumsloven § 29. SGAV vurderer, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af kulturarven i området. Bygherre har ikke oplyst om, og SGAV har ikke kendskab til, yderligere historiske, kulturelle, arkæologiske eller geologiske landskabstræk inden for projektområdet, som kan blive væsentligt påvirket af projektet.

På et visuelt plan vil landskabet påvirkes ved opførsel af nye boliger, dog i en mindre grad, da området i dag allerede er karakteriseret af eksisterende boliger. Landskabet vil ikke blive påvirket af nedgravede regn- og spildevandsledninger. På baggrund heraf vurderer SGAV, at projektet ikke vil have væsentlige påvirkninger på landskabet.

20 Forventelige kumulative påvirkninger

Kumulative effekter er en helhedsvurdering med hensyntagen til områdets sårbarhed i forhold til miljøpåvirkninger fra indeværende projekt sammenholdt med områdets andre planer og projekter. Der vil parallelt med nærværende byggeprojekt også blive foretaget andre anlægsarbejder på kasernen, som beskrevet og vurderet i Miljøstyrelsens screeningafgørelse af d. 21. december 2023¹¹. Dette projekt (som omtales MHMM-projektet) består af følgende:

¹¹ [Afgørelse om at byggeprojekt mv samt overflade- og spildevandshåndtering på Almegårds Kaserne ikke er omfattet af krav om miljøvurdering - Miljøstyrelsen \(mst.dk\)](#)

- Et byggeprojekt, hvor flere bygninger ønskes nedrevet og nye bygninger ønskes etableret,
- en del, hvor jorden fra byggeprojektet genanvendes i jordvolde, og
- en del, der omhandler lovliggørelse af eksisterende overflade- og spildevandshåndtering

Der vil være en kumulativ landskabelig påvirkning på et visuelt plan fra opførelsen af den nye midlertidige bebyggelse, da kasernens bygningsmasse vil stige. Det nye byggeri vil ligge i forlængelse af eksisterende lignende byggeri, og området er udlagt til dette formål. Området indeholder ikke udpegede landskabelige værdier. SGAV vurderer derfor, at der ikke er en væsentlig påvirkning på landskabet fra projektet i kumulation med både eksisterende byggeri samt det fremtidige byggeri, som opføres som en del af MHMM-projektet.

MHMH-projektet vil i kombination med nærværende projekt også potentielt kunne skabe en kumulativ effekt, ift. at der vil være et større befæstet areal, hvorpå regnvand vil samles. Således kan der opstå et øget behov for at håndtere regnvand både via nedsivning og de eksisterende regnvandsledninger. Bygherre oplyser, at strømningsveje fra byggeriet omkring MHMM-projektet ikke løber i retning af området for nærværende projekt, hvorfor bygherre vurderer, at anlæg af 135 m² befæstede arealer ikke vil lede til kumulative påvirkninger i forhold til jordens evne til at optage regnvand via nedsivning. Vand fra tagarealer på det nye byggeri vil blive ledt via de eksisterende regnvandsledninger på kasernen til et regnvandsbassin, inden det føres videre til kloak.

Bornholms Regionskommune har i forbindelse med høring af udkastet til nærværende afgørelse oplyst, at det er besluttet, at der skal udarbejdes en ny lokalplan for kaserneområdet. Planen skal muliggøre en udvidelse af kasernen og inddrage yderligere arealer i byzone. Der foreligger per dags dato ikke et godkendt forslag til lokalplan, hvorfor der ikke kan foretages konkrete vurderinger af, i hvilket omfang vedtagelsen af en ny lokalplan kan bidrage til kumulative påvirkninger.

Det er samlet set SGAVs vurdering, at der med projektet ikke er risiko for kumulative effekter, der kan give væsentlige miljømæssige gener. Det skyldes, at eventuelle gener i forbindelse med anlægs- og demonteringsarbejdet vurderes at være lokale og af midlertidig karakter, og at den eneste reelle kumulative påvirkning i driftsfasen relaterer sig til forøget akkumulering af regnvand. Bygherre oplyser, at regnvandet nedsiver eller ledes til eksisterende regnvandsledninger til kasernens regnvandsbassin, hvorfor det ledes videre til offentlig regnvandsledning. BRK oplyser, at der kan forekomme overløb omkring bassinet. Bygherre bekræfter at dette vand kan holdes på egen matrikel.

Derfor vurderer SGAV, at der ikke vil være kumulative påvirkninger ift. overfladevand eller påvirkning af anden karakter som vil føre til væsentlige påvirkninger på miljøet.

21 Miljøpåvirkning på tværs af landegrænser (Espoo)

Projektet vurderes ikke at have grænseoverskridende miljøpåvirkninger, idet det ikke forårsager væsentlige mængder af emissioner til miljøet, den visuelle påvirkning er af stærk lokal karakter på baggrund af bygningens/projektets størrelse og højde sammenholdt med, at projektet er placeret med stor afstand til nærmeste naboland. Da der ikke vurderes at ske en væsentlig påvirkning af kystvande fra udledning af vand jf. afsnit 5.3 vurderer SGAV, at en væsentlig grænseoverskridende påvirkning kan afvises.

22 Samlet vurdering af projektet

Projektet vurderes ikke at medføre væsentlige påvirkninger af bilag IV-arter, udpegningsgrundlaget for nærmeste Natura 2000-områder eller andre fredede arter. Realisering af projektet vurderes ikke at medføre tilstandsændringer for målsatte vandområder, jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen, eller i omkringliggende naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der forventes ikke væsentlige gener for befolkningen i området i hverken anlægs-, demonterings- eller driftsfasen, ligesom projektet ikke generer emissioner eller udledninger af miljøfremmede stoffer til luften eller til våde recipienter i et omfang, der vil påvirke miljøet i en væsentlig grad. Det er derfor SGAV's vurdering, at det anmeldte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, da det ud fra det oplyste grundlag ikke vil kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

23 Høring af myndigheder og berørte parter

SGAV har foretaget en høring af Bornholm Regionskommune, Bornholms Museum og Slots- og Kulturstyrelsen samt berørte parter i perioden 25. marts-15. april 2025. Der et indkommet høringssvar fra Bornholms Regionskommune (BRK), som fremgår herunder. Høringssvarene fremgår også af bilag 4 – høringsnotat.

Høringssvar fra BRK

Natur

Udkastet til afgørelse har en grundig gennemgang af mulige påvirkninger på § 3-beskyttede arealer, Natura 2000 og Bilag IV. Natur har ikke bemærkninger til dette.

Natur har ikke kendskab til Bilag IV-arter inden for eller i nærheden af projektområdet ud over de data, som er tilgængelige i databaserne Arter og Naturbasen. Det samme gælder for rødlistearter.

I Naturbasen er der registreret forekomst af arterne løvfrø og markfirben i kasernens øvelsesterræn nordøst for kasernen den 29. august 2013. Det fremgår ikke mere præcist, hvor arterne er registreret, men idet der ved fundet er angivet 'øvelsesterræn NØ for' vurderes fundet ikke at være sket på eller i umiddelbar nærhed af projektområdet.

Rødlistearter er ikke nævnt i udkastet til afgørelse. Bornholms Regionskommune kan oplyse, at der i databasen Arter er en registrering på arealet fra den 4. juni 2023 af, at fuglearten nattergal er hørt på arealet. Bornholms Regionskommune vurderer dog ikke ud fra de givne oplysninger, at der er egnede levesteder for nattergal inden for projektområdet.

Herudover er der i Naturbasen en registrering af den rødlistede planteart Bakke-Svovlrod på kasernens areal fra den 23. juli 2012. Det fremgår dog ikke mere præcist, hvor den er registreret. Der er ligeledes en registrering af den rødlistede bille Tyklårssolbille fra den 12. juli 2013. Om denne fremgår det, at den er registreret på Torneværksvej, hvilket ikke er i umiddelbar nærhed af projektområdet. Bakke-Svovlrod har en kendt forekomst ved Bornholms Affaldsbehandling (BOFA) på Torneværksvej (som også ses i Naturbasen), så måske er denne registrering også gjort på arealer ved Torneværksvej, hvilket ikke er i umiddelbar nærhed af projektområdet.

Bornholms Regionskommunes naturmyndighed ser derfor ikke umiddelbart nogen risiko for væsentlig påvirkning af disse arter forbundet med projektet.

Vandløb

Grundet projektets karakter, afstanden til de nærmeste målsatte vandløb (Blykobbe Å og Byå) og den manglende hydrologiske forbindelse, så vurderes projektet ikke at påvirke tilstanden i disse målsatte vandområder.

Spildevand

I forhold til regnvand, har spildevandsmyndighed fået oplyst, at projektet tilslutter tagvand til intern regnvandskloak. Regnvandskloakken ledes til et større internt regnvandssystem, som både omfatter (meget lidt) nedsivning, genbrug af regnvand og opsamling i et forsinkelsesbassin inden overløb til forsynings regnvandskloak. Spildevandsmyndigheden er i gang med en større tilladelse til regnvandssystemet, som myndigheden håber er færdig i udgangen af 2025. Spildevandsmyndigheden har vurderet, at tilslutningen af tagvand til det interne system ikke kræver en forudgående tilladelse fra spildevandsmyndigheden, da der er tale om almindeligt belastet tagvand i et separatkloakeret opland.

Bekendtgørelsen om krav til udledning af visse forurenende stoffer (BEK 1433/2017) finder ikke anvendelse på almindeligt belastede separate udledninger, jf. § 1, stk. 2. Dvs. udledning af almindeligt belastet tagvand skal kun overholde indsatsbekendtgørelsen for vandområdeplanerne, og her har vi ingen målsætninger for kystvande: [kort med oversigt over vandområder, ikke gengivet her].

Projektet etablerer også en parkeringsplads, men det oplyses, at det bliver på permeabel belægning og uden regnvandsopsamling/dræning, så det kræver ikke tilladelse. Regnen nedsiver bare der, hvor den falder.

Affald

Det er affaldsmyndighedens overbevisning at såfremt de gældende affaldsregulativer overholdes er der ingen affaldsmæssige problemer ved projektet.

Jord

Bornholms Regionskommune, herunder BOFA, har kapacitet til at håndtere den overskudsjord, der estimeres produceret ud fra projektets aktivitet. Jordflytning, herunder prøvetagning og anvisning skal ske efter gældende retningslinjer, med udgangspunkt i at arealet betragtes som områdeklassificeret. Ud fra den kendte historik for arealet, forventes jorden ikke at være forurennet i væsentligt omfang, men prøvetagning sikrer korrekt håndtering.

Plan

Plan har ingen bemærkninger til oplysningerne i fremsendte. Men det er muligvis på sin plads at fortælle, at Bornholms Regionskommune har besluttet, at der skal udarbejdes en lokalplan for Almegårds Kaserne mhp. at udvide kasernen og inddrage yderligere arealer i byzone. Beslutningen er truffet efter anmodning fra daværende Forsvarets Ejendomsstyrelse. Der foreligger dog endnu ikke et godkendt forslag til lokalplan, så der er ikke indtrådt retsvirkninger, som har betydning for dette projekt.

Potentielle kumulative påvirkninger

Bornholms Regionskommune har ikke kendskab til nuværende projekter, som vurderes at kunne bidrage til væsentlige kumulative påvirkninger. Vi henleder dog opmærksomheden på et projekt som MST har screenet til ikke miljøvurderingspligt i 2023: byggeprojekt mv. samt overflade- og spildevandshåndtering på Almegårds Kaserne (MST Id nr.: 9083026).

Bygherres bemærkninger til høringssvaret fra BRK

Natur

Vi tilslutter os BR's naturmyndigheds konklusion: at projektet ikke umiddelbart har nogen risiko for væsentlig påvirkning af de beskyttede arter i området.

Vandløb

Vi er enige i konklusionen.

Spildevand

BRK Spildevands kommentarer er i tråd med projektets beskrivelse og vi er opmærksomme på den kommende samlede spildevandsplan for kasernens områder

Affald

Kasernen opgraderer deres affaldshåndtering i forhold til udvidelsen af bo-enheder som beskrevet og ansøgt.

Jord

Dette svarer til vores erfaringer og procedurer med håndtering af jord ved byggerier på Bornholm.

Plan

Projektet og ansøgningen har netop taget afsæt i gældende lokalplanlægning, og gennemgået disse punkter med kommunens sagsbehandlere tidligt i processen

Potentielle kumulative påvirkninger

Ingen bemærkninger til BRKs vurdering.

SGAVs bemærkninger til høringssvaret fra BRK

BRK oplyser, at der er hørt nattergal i området. SGAV er enig i, at området ikke er et egnet levested for nattergal, og at aktiviteter, som følger af projektet, ikke risikerer at påvirke arten i væsentlig grad, hverken midlertidigt eller over tid.

BRK påpeger også, at der er registreret bakke-svovlrod og tyklårssolbille på kasernens areal. Begge disse er registreret omkring Torneværksvej, og derfor ikke i nærhed af projektområdet.

Det er derfor SGAVs vurdering, at projektet ikke fører til væsentlige påvirkninger heraf.

SGAV har ikke bemærkninger til de resterende kommentarer, og vurderer samlet set, at BRKs hørings-svar ikke giver anledning til ændringer i vurderingerne i det udkast til afgørelse, der har været sendt i høring. Pointer vedrørende kommende lokalplan samt jordhåndtering er dog indarbejdet i afgørelsens afsnit 12, 19 og 20.

24 Offentliggørelse

SGAV's afgørelse offentliggøres udelukkende digitalt. Materialet kan tilgås på SGAV's hjemmeside www.sgavmst.dk. Offentliggørelsen finder sted den 23. april 2025. Offentligheden har adgang til sagens øvrige oplysninger med de begrænsninger, der følger af lovgivningen.

25 Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk/. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr. Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/vejledning/>).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke modtages gennem Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til SGAV, som videresender anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest fire uger efter offentliggørelsen af afgørelsen dvs. den 21. maj 2025.

SGAV's afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse, jf. Miljøvurderingslovens § 54. På www.domstol.dk findes vejledning om at anlægge en retssag ved domstolene.

25.1 Betingelser mens en klage behandles

Klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer noget andet. Det betyder, at du kan handle efter SGAV's afgørelse. Udnytter du afgørelsen, indebærer dette ingen begrænsning i klagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve afgørelsen. Hvis nævnet tillægger en klage opsættende virkning, skal du afvente nævnets afgørelse før det anmeldte projekt kan gennemføres, og nævnet kan i den forbindelse påbyde påbegyndte bygge- og anlægsarbejder standset.

SGAVs afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse, jf. miljøvurderingslovens § 54. På www.domstol.dk findes vejledning om at anlægge en retssag ved domstolene.

Kopi til:

Bornholm Regionskommune

Bornholms Museum

Slots- og Kulturstyrelsen

Berørte parter

26 Bilag

Bilag 1 – bygherres ansøgning

Bilag 2 – situationsplan for byggeri/anlæg

Bilag 3 – supplerende oplysninger

Bilag 4 – høringsnotat

Med venlig hilsen

Fredrik Weisser
Geograf
+45 21 31 47 62
frjuw@sgav.dk